Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 191 (7081). • 6 октябрь, 1979 йил ◆ ШАНБА • Баҳоси 2 тийин.

САМАРҚАНД ОБЛАСТИ ҒАЛЛАКОРЛАРИНИНГ КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

Самарқанд областининг меҳнаткашлари КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг тарихий қарорларини амалга ошира бориб, партия ва ҳукуматнинг доимий ёрдамига таяниб, ўнинчи беш йиллик тўртинчи йилида донли экинлардан мўл ҳосил етиштирдилар, ўрим-йиғимни уюшқоқлик билан ўтказдилар ва давлатга дон сотиш юзасидан оширилган мажбуриятни шу йил 2 октябрда бажардилар.

345 минг тоннадан кўпроқ ёки планга нисбатан 158 процент дон, шу жумладан 132 минг тонна маккажўхори дони етиштирилди. Шунча миқдордаги дон областда биринчи марта тайёрланди. Суғориладиган ерларда аралаш экилган буғдой ва арпа ҳосилдорлиги гектар бошига 35 центнер, маккажўхори ҳосилдорлиги эса 88,5 центнер бўлди. Ватан омборларига 120 минг тонна юқори сифатли дон ёки асосий йиллик планга нисбатан икки ярим баравар кўп ғалла тўкилди. Область хўжаликлари районлаштирилган навли дон экинлари уруғлиги билан ўзларини тўла-тўкис таъминладилар. Давлатга 7,8 минг тонна навли арпа ва буғдой уруғлиги ҳамда 7,5 минг тонна маккажўхори уруғлиги сотилди.

Шу беш йилликнинг тўрт йили ичида 1 миллион 72 минг тонна дон етиштирилди ва давлатга 407 минг тонна дон сотилди. Бу — маҳсулот етиштириш юзасидан беш йиллик пландагига нисбатан 11 минг тонна ва давлатга сотиш юзасидан қарийб 100 минг тонна кўпдир. Областнинг деярли барча районлари дон етиштириш ва давлатга сотиш беш йиллик планларини ошириб бажардилар.

КОММУНИЗМ МАНИФЕСТИ

ЭРТАГА — катта байрам. СССР Конституцияси куни. Бундан икки йил муқаддам, 1977 йилнинг 7 октябрида СССР Олий Советининг навбатдан ташқари VII сессиясида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқининг янги Конституцияси (Асосий қонун) қабул қилинган эди. Мана иккинчи йилдирки бу кун мамлакатимизда умумхалқ шодиёнаси сифатида тантана қилинмоқда.

Бу йилги СССР Конституцияси кунини коммунистик жамият қураётган совет кишилари ўзгача бир вазиятда — КПСС XXV съезди тарихий қарорларини беками-кўст амалга ошираётган, Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 62 йиллиги арафасида, халқ хўжалигининг ҳамма соҳаларида социалистик мусобақа тобора авж олиб кетган бир вазиятда кутиб олмоқдалар.

Партия даҳоси билан йўғрилган, совет халқининг коллектив ақл-заковати билан сайқал топган СССР Конституциясида Советлар мамлакати гражданларининг жуда кенг ҳуқуқлари, эркинликлари эълон қилинибгина қолмай, бу ҳақ-ҳуқуқларни таъминлаш гарантиялари ҳам ҳар томонлама чуқур баён қилиб берилди. Ўз мамлакатларининг, ўз тақдирларининг чинакам хўжайинлари бўлган совет кишилари ривожланган социалистик жамиятни янада тараққий эттиришда, коммунизм ғояларининг тантанаси учун курашда яна ҳам активроқ иштирок этиш шарафига мушарраф бўлдилар.

1918 йилги биринчи Совет Конституциясининг, 1924 ва 1936 йилги СССР Конституцияларининг асосий ғоялари ва принципларн давомийлигини сақлаб қолган ҳозирги бахт қомусимиз энг адолатли қонунлар мажмуасидир. Конституциямиз белгилаб берган меҳнаткашларнинг демократик ҳақ-ҳуқуқлари дунёдаги бирон-бир давлатнинг Конституциясида биздагидек тўла ва равшан акс эттирилмаган. Чунки бизнинг давлатимизда кенг омманинг мамлакатни, жамоат ишларини бошқаришдаги иштирокига социалистик демократиянинг туб маъноси ва мазмуни, деб қаралади. Жамиятнинг бутун сиёсий системаси, меҳнаткашларнинг доимо ўсиб бораётган ташаббуси коммунизм қурилишига хизмат қилади. Бундай демократия совет кишилари учун ҳаётий эҳтиёж бўлиб, социалистик — ижтимоий муносабатларни ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг зарур шартидир.

Дарҳақиқат, шундай. Бутун ҳокимият халқ қўлида бўлган, янги, олий типдаги социалистик демократия чинакам қарор топган совет давлатида доҳиймиз В. И. Ленин ғоялари ва орзу-умидлари яққол намоён бўлди. Шонли Октябрь революцияси туфайли бунёдга келган янгича халқ ҳокимияти оммани давлат ишларини бошқаришга, хўжалик ва маданиятга раҳбарлик қилишга жалб этди, уларнинг қобилиятлари, билимлари, истеъдодларини тўла-тўкис намойиш этиш учун кенг имкониятлар очиб берди. Бунинг тўла ифодаси ўлароқ, меҳнаткашлар «Давлат — бизнинг ўзимиз!» — дея баралла жар солмоқдалар.

СССР янги Конституциясининг қабул қилиниши — Ватанимиз доирасидан ташқарида ҳам катта аҳамият касб этди. Дўстларимиз бу Конституция социалистик давлат қандай ривожланаётганлигини, социалистик демократиянинг моҳияти нимадан иборат эканлигини бутун жаҳонга кўрсатди, деб эътироф этдилар. Капиталистик дунёдаги мухолифларимиз эса, Октябрь революциясининг дастлабки кунларида бўлгани каби, ҳамон ўзларига келолмай аю-ҳаннос солмоқдалар, социалистик демократиямизни қоралашга, унга раҳна солишга жон-жаҳдлари билан уринмоқдалар.

Катта сармоя ҳомийлари бўлмағур бўҳтонларни, инсон эркинлиги тўғрисидаги ясама «назария»ларни тўқиб чиқармоқдалар. Улар ҳар қанчалик риёкорлик қилмасинлар, уйдирмалар ўйлаб топмасинлар, капиталистик демократия бир ҳовуч эксплуататорлар ниқоби эканлигини, халқ оммасини сиёсий жиҳатдан маҳв этиш, иқтисодий жиҳатдан эзиш қуроли эканлигини яшира олмайдилар. В. И. Ленин айтганидек пролетар демократияси ҳар қандай буржуа демократиясидан миллион марта демократроқ демократия эканлигини, совет ҳокимияти энг демократик буржуа республикасидан миллион марта демократроқ эканлигини ер юзидаги бутун прогрессив инсоният жуда яхши билади.

Жонажон Коммунистик партиямиз, Совет тузуми, СССР Конституцияси барча совет кишиларига битмас-туганмас бахт-саодат ҳадя этган. Оддий меҳнаткаш эндиликда қадр-қимматга эришди, у ҳар тарафлама камолот соҳиби бўлиб қолди. Қомусномада қайд этилган барча ҳуқуқлардан миллати, ирқи, жинси, ёшидан қатъий назар — ҳамма совет гражданлари баҳраманддирлар. Шу боисдан ҳам бизда «Ҳамма нарса инсон учун, инсон бахт-саодати учун!» — деган олий принцип амал қилади.

Мамлакатимиз тарихи, унинг бутун тадрижий ривожи шуни кўрсатдики, пролетар революцияси туфайли ишлаб чиқариш воситаларига эга бўлган хусусий мулкчилик йўқотилди, меҳнаткашлар ишсиз қолиш, эртаси кунига ишонмаслик, миллий зулм балосидан абадул-абад халос бўлдилар. Халқ ҳокимияти миллион-миллион заҳматкашлар учун ҳақиқий озодлик, юксалиш ва тараққиётнинг истиқболли йўлларини очиб берди.

СССР янги Конституциясининг 40, 41-, 42-, 43-, 44-, 45-, 46- моддалари, айниқса, диққатга сазовордир. Мазкур моддаларда совет кишиларининг меҳнат қилиш, дам олиш, соғлиқни сақлаш, моддий таъминот олиш, уй-жойли бўлиш, илм олиш, маданият ютуқларидан фойдаланиш каби энг зарур ҳуқуқлари гарантиялаб қўйилган. 39-моддада айтилганидек: «СССР гражданлари СССР Конституциясида ва совет қонунларида эълон қилинган ва гарантияланган социал-иқтисодий, сиёсий ва шахсий ҳуқуқлар ва эркинликларнинг ҳаммасига тўлиқ эгадирлар».

Буни яхши тушунган ва халқ давлатининг қадрига астойдил етаётган барча совет кишилари шу кеча-кундузда бугун кечагидан, эртага бугунгидан яхшироқ ишлашга, меҳнат ғалабаларини тобора кўпайтиришга, она-Ватанимизни яна ҳам қудратли қилиш ва яшнатиш учун бутун куч ва ғайратларини, маҳорат ва матонатларини сафарбар этмоқдалар. Зотан янги Конституциямиз қабул қилинган куннинг икки йиллигига тайёрланган меҳнат зафарлари бундан далолат бериб турибди.

КПСС Марказий Комитетининг ички ва ташқи сиёсатини ҳамиша баланд руҳ билан қизғин маъқуллаётган, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев бошчилигидаги Марказий Комитет Сиёсий бюросининг самарали ижодий фаолиятини якдиллик билан қўллаб-қувватлаётган совет кишилари барча ғалабаларимизнинг ташкилотчиси ва илҳомчиси — Ленин партияси теварагига яна ҳам маҳкам жипслашмоқдалар. Партия ва халқнинг бирлиги, ҳамнафаслиги, метиндек мустаҳкамлиги барча ютуқларимиз калитидир.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ Л. И. Брежнев янги Конституция хусусида гапириб: «Биз бу Конституцияни қабул қилиш билан мамлакатни партиямиз ва халқимизнинг улуғ мақсадларига эришишга яқинлаштирадиган яна бир муҳим ишни бажардик, деб тўла ҳуқуқ билан айта оламиз», — деган эди. Бу доно сўзларга жавобан Совет халқи азиз Коммунистик партиямиз раҳномолигида бир жон-бир тан бўлиб, социалистик демократия асосларини ривожлантириб, Ленин йўлидан собит қадамлар билан коммунизм сари оғишмай олға қараб бораверадилар.

СОВЕТ ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ ГДР РАҲБАРЛАРИ БИЛАН УЧРАШУВИ

4 октябрь куни КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев ва Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари билан ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер ва ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ҳамда аъзоликка кандидатлари ўртасида учрашув бўлиб ўтди.

Учрашув вақтида КПСС XXV съезди ва ГБСП IX съезди қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида, СССРдаги ва ГДРдаги коммунистик ҳамда социалистик қурилишнинг актуал вазифалари ҳақида ўзаро батафсил ахборот берилди.

Иккала партия ва давлат ўртасидаги ҳар томонлама алоқаларни янада мустаҳкамлашга алоҳида эътибор берилди. Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик мустаҳкам бузилмас асосда ривожланиб бораётганлиги зўр мамнуният билан қайд этилди. Дунёқарашларнинг бирлиги, манфаатларнинг муштараклиги, ички ва ташқи сиёсатдаги мақсадларнинг муштараклиги — ана шундай асосдир.

Ишлаб чиқаришни узоқ муддатли негизда ихтисослаштириш ва кооперациялашнинг муҳимлиги, социалистик иқтисодий интеграция афзалликларидан янада тўла-тўкис фойдаланишнинг энг самарали йўлларини бундан буён ҳам излаш зарурлиги таъкидланди.

Суҳбат қатнашчилари социалистик хўжалик ва экономикани бошқариш практикасидаги энг яхши тажрибалардан фойдаланиш мақсадида иқтисодий ва социал ривожланиш тажрибасини ўзаро ўрганишнинг катта аҳамиятини уқтириб ўтдилар.

Бир қанча муҳим халқаро масалалар, шу жумладан Европада вужудга келаётган вазият батафсил кўриб чиқилди. Томонлар кескинликни юмшатишни чуқурлаштириш учун, турли ижтимоий системаларга мансуб давлатларнинг тинч-тотув яшаш принциплари асосидаги ҳамкорлигини таъминлаш учун зарур бўлган бутун куч-ғайратни сарфлашга қаттиқ аҳд қилганликларини тасдиқладилар. НАТО блоки мамлакатларининг Европада қуролланиш пойгасининг сифат жиҳатидан янги босқичини бошлаш, Европа қитъасидаги ва бутун дунёдаги вазиятни яна кескинлаштириш режалари қаттиқ қораланди. Ана шундай шароитда Варшава Шартномасига аъзо бўлган давлатларнинг ҳарбий соҳадаги кескинликни юмшатиш ва Европадаги ҳарбий қарама-қаршилик даражасини пасайтириш конкрет тадбирларини кўзда тутувчи таклифлари алоҳида актуаллик касб этади.

Томонлар гегемончилик ва империалистик тазйиққа қарши, Жануби-Шарқий Осиёда хавфсизлик ва тинчлик учун курашаётган Вьетнам, Лаос ва Кампучия халқлари билан бирдамлик изҳор этдилар.

Суҳбат самимий, қардошлик вазиятида ўтди ҳамда муҳокама этилган ҳамма масалалар юзасидан сиёсий позициялар ва қарашларнинг тўла бирлигини яна бир карра тасдиқлади.

Суҳбатда:

Совет томонидан — КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. У. Черненко, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. В. Русаков, КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССРнинг ГДРдаги элчиси П. А. Абрасимов, шунингдек КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчилари А. М. Александров, А. И. Блатов, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудири Л. М. Замятин, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Г. Х. Шахназаров;

ГДР томонидан — ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Г. Аксен, И. Герман, Г. Гофман, Г. Грюнеберг, Х. Зиндерман, В. Кроликовский, Э. Мильке, Г. Миттаг, Э. Мюкенбергер, К. Науман, А. Нойман, А. Норден, Г. Тиш, В. Фельфе, П. Фернер, К. Хагер, В. Штоф, Ф. Эберт, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар В. Вальде, Х. Долус, Г. Клайбер, Э. Кренц, И. Ланге, М. Мюллер, Г. Шюрер, В. Яровински, ГБСП Марказий Комитетининг аъзолари — ГДР ташқи ишлар министри О. Фишер, ГДРнинг СССРдаги элчиси Г. Отт қатнашдилар.

ЎРТОҚ Л. И. БРЕЖНЕВГА ГДРнинг ОЛИЙ МУКОФОТИ ТОПШИРИЛДИ

БЕРЛИН, 4 октябрь. (ТАСС махсус мухбирлари). Бугун ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат Кенгашининг Раиси Э. Хонеккер КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневга республиканинг олий давлат мукофотларини — ГДР қаҳрамони олтин юлдузи билан Карл Маркс орденини топширди.

Тантанали маросимда Германия Бирлашган Социалистик партиясининг раҳбарлари — ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, мамлакатнинг таниқли давлат ва жамоат арбоблари бор эди.

Залда Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари А. А. Громико, К. У. Черненко, Н. А. Тихонов, К. В. Русаков, П. А. Абрасимов, бошқа совет расмий кишилари ҳозир бўлдилар.

* * *

Мукофот топшириш вақтида ўртоқ Э. Хонеккер нутқ сўзлади.

Ўртоқ Э. ХОНЕККЕР нутқи

Азиз ўртоқ Леонид Ильич!

Азиз ўртоқлар — СССР партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари!

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Германия Бирлашган Социалистик партиясининг Марказий Комитети, Германия Демократик Республикасининг давлат кенгаши ва министрлар кенгаши Германия Демократик Республикасининг 30 йиллиги муносабати билан Сиз, Леонид Ильичга, «Германия Демократик Республикасининг Қаҳрамони» фахрий унвонини иккинчи марта беришга ва Сизни Карл Маркс ордени билан мукофотлашга қарор қилдилар. Мен фахрли топшириқни зўр қувонч билан бажо келтириб, Сизга социалистик немис давлатимизнинг олий мукофотини топшираяпман. Шу тариқа ГДР партия ва давлат раҳбарлик органлари билан халқи Сизнинг марксизм-ленинизм ғоялари тантанаси йўлидаги, бутун дунёда тинчлик ва хавфсизлик йўлидаги курашда, шунингдек КПСС билан ГБСП ўртасидаги жанговар ҳамдўстликни, СССР билан ГДР ўртасидаги қардошларча иттифоқни мустаҳкамлашда қилган буюк хизматларингизни юксак баҳоладилар. Мамлакатимиз коммунистлари, гражданлари олий мартабали Совет раҳбари сифатида Сизга зўр ҳурмат ва астойдил дўстлик туйғуларини изҳор этадилар. Коммунистик қурилиш босқичида КПССнинг марксча-ленинча сиёсатини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга, Ер куррасида тинчлик, ҳамкорлик ва социал тараққиёт учун курашга КПСС билан СССРнинг раҳбари сифатида шахсан жуда катта ҳисса қўшиб келаяпсиз. Бу сиёсат — КПСС XXV съезди ўртага қўйган вазифаларни ҳал этишда советлар мамлакати тарихий муваффақиятларининг гаровидир. Сиз ижтимоий тараққиёт ва тинчлик йўлидан олға боришда дунёдаги барча тараққийпарвар кучлар каби бизнинг республикамиз гражданларига ҳам илҳом бахш этаяпсиз.

КПСС ишлаб чиққан тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва тинчлиги учун бундан буёнги кураш программасининг амалга оширилиши инсониятнинг ҳаётий манфаатлари йўлида олижаноб мақсадларга эришишга кўмаклашади. Совет Иттифоқи, ГДР ва бошқа қардош социалистик мамлакатлар, шунингдек бутун дунёдаги миллион-миллион кишилар сабот блан олиб бораётган кураш шу мақсадга қаратилган.

Азиз Леонид Ильич, Сиз чиндан ҳам бутун дунёда тинчлик байроқдорисиз. Беҳисоб кўп қон тўкилган урушнинг ҳамма синовларидан ўтганингиз учун ҳам Сиз совет халқига ва бутун инсониятга тинч, бахтиёр ҳаётни таъминлаб бериш учун бутун кучингизни сарфлаяпсиз. Энг қудратли тинчликсевар давлат бўлмиш Совет Иттифоқининг тарих олдидаги зўр масъулиятини тўла-тўкис англаб, ўзингизнинг бутун куч-ғайратингизни қурол-яроғларни чеклаш ва қуролсизланиш соҳасида таъсирчан чоралар кўриш йўли билан кескинликни юмшатиш жараёнини давом эттириш ва бу жараённи мустаҳкамлаш ишига сарфлаяпсиз.

Азиз Леонид Ильич!

Германия Демократик Республикасининг 30 йиллиги арафасидаги бу тантанали маросимнинг биз учун чуқур рамзий моҳияти бор. Биз Сизнинг буюк ишингиз ва курашингизни тақдирлар эканмиз, айни вақтда КПСС билан Совет давлатининг бизга доимо намойиш қилиб келган амалий қардошларча дўстлиги учун астойдил миннатдорчилик изҳор этмоқчимиз.

ГБСП билан КПСС мамлакатларимиз революцион ишчилар синфининг энг яхши анъаналарини давом эттириб, давлатларимиз ва халқларимизнинг бузилмас қардошларча иттифоқини чиниқтирдилар. Ўз вақтида Сиз уларни бир-бирига янада яқинлаштириш йўлини дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги янги шартноманинг негизи деб таърифлаган эдингиз. Бу йўл кун сайин тобора янги-янги муваффақиятлар келтирмоқда. Азиз Леонид Ильич, бу ишга Сизнинг қўшаётган ҳиссангизни жуда юксак қадрлаймиз.

Азиз ўртоқлар!

Дўстимиз ва ўртоғимиз, атоқли коммунист Леонид Ильич Брежневга «Германия Демократик Республикасининг Қаҳрамони» фахрий унвонини бериш ва уни Карл Маркс ордени билан мукофотлаш орқали биз энг йирик марксчи-ленинчи ва интернационалист, улуғ Ленин ишининг изчил давомчиси, энг порлоқ орзу-умидлар билан, меҳнат аҳлига ҳурмат ва муҳаббат туйғулари билан яшаб келаётган инсонни шарафлаймиз.

Азиз Леонид Ильич, биз Сизга чин дилдан сиҳат-саломатлик ва масъулиятли фаолиятингизда янги катта муваффақиятлар тилаймиз.

Ҳозир бўлган кишиларнинг гулдурос қарсаклари остида Э. Хонеккер ГДР қаҳрамони олтин юлдузи билан Карл Маркс орденини Л. И. Брежневга топширди, уни юксак мукофот билан астойдил, қардошларча муборакбод этди.

* * *

Ўртоқ Л И. Брежнев жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Хонеккер!

Ҳурматли ўртоқлар!

Юксак мукофот учун, бу ерда менинг ўзим ва ишим ҳақида айтилган эзгу сўзлар учун сидқидилдан миннатдорман.

Бу мукофотни мен аввало Совет Иттифоқи ва Германия Демократик Республикаси халқлари дўстлигининг рамзи деб, мамлакатларимизни бирлаштириб турган қардошларча иттифоқнинг рамзи деб биламан. Шу мукофотни қабул қилиб олар эканман, бу дўстлик, бу иттифоқ нақадар буюк ғалаба бўлганлиги тўғрисида ўйлайман.

Бу дўстлик ва иттифоқни бизга тарих инъом қилгани йўқ. Дўстлик ва иттифоққа йўл очиш учун совет ва немис коммунистлари жуда катта иш қилишлари керак бўлди.

Биз бир-биримизга қўл узата олдик, чунки интернационалистлар бўлиб келдик ва шундай бўлиб қоламиз. Биз ёнма-ён тура олдик, чунки муштарак мақсадларга интиламиз, биз сафдошлар ва дўстлар бўлиб қолдик, чунки бизнинг халқ бахт-саодати идеалларидан бўлак идеалларимиз йўқ.

Иттифоқимизнинг кўзлаган мақсади аниқ. Бу иттифоқ тинчлик ва бунёдкорликка хизмат қилади. Шу ишга яхши хизмат қилаётганини ўтган йилларнинг тажрибаси кўрсатди.

Инсоният 80-йиллар бўсағасида турибди. Бу йиллар қандай бўлади?

Кескинликни юмшатиш сиёсати катта умидлар туғдирди. Социалистик мамлакатлар бу сиёсатнинг муваффақиятини таъминлаш учун нақадар кўп иш қилганликлари маълум. Бу умидлар рўёбга чиқмоғи керак. Биз 80-йилларни «асаблар уруши»дан, гумонсираш ва қўрқувдан, энг муҳими эса — қуролланиш пойгасидан ҳалос қилиш тарафдоримиз.

Чинакам сиёсий жасорат рақобат ва қаршима-қаршиликдан иборат эмас, балки тинчлик ва яхши қўшничилик сиёсатини ҳеч иккиланмай ва чекинмай ўтказиш қобилиятидан иборатдир. Бу оддий ҳақиқатни халқаро майдондаги ишларнинг аҳволига таъсир ўтказадиган ҳамма кишилар уқиб олишларини истаймиз.

Ана шу ҳаяжонли дамда сизларга мана шу фикрларни айтмоқчи эдим.

Яна бир бор раҳмат, азиз ўртоқлар.

* * *

Л. И. Брежневнинг якунловчи сўзларини ҳозир бўлган кишилар давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

ГБСП ва ГДР раҳбарлари, Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари, бошқа немис ва Совет Иттифоқилик ўртоқлар Леонид Ильич Брежневни ГДРнинг юксак мукофоти билан самимий табрикладилар.

В. ШТОФГА СОВЕТ МУКОФОТИ ТОПШИРИЛДИ

БЕРЛИН, 5 октябрь. (ТАСС). КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев бугун ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ГДР Министрлар Советининг Раиси В. Штофга Октябрь революцияси орденини топширди.

Мукофотни топшириш маросимида ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг Раиси Э. Хонеккер, ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, ГДРнинг бошқа раҳбарлари ҳозир бўлдилар. Совет партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари ҳам ҳозир бўлдилар.

* * *

Ўртоқ Л. И. Брежнев мукофотни топшириш вақтида нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқлар!

СССР Олий Советининг Президиуми ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси Вилли Штофни Октябрь Революцияси ордени билан мукофотлаганлигини биласиз. У мамлакатларимиз ўртасидаги ҳар томонлама ҳамкорлик ва қардошларча дўстликни ривожлантиришга қўшган катта ҳиссаси учун ва туғилган кунига 65 йил тўлганлиги муносабати билан шу юксак мукофотни олишга сазовор бўлди. Мен мукофотни бугун, ГДР ўттиз йиллиги арафасида топшириш имкониятига эга бўлганимдан ҳурсандман.

Коммунистик партия сиёсатининг муваффақияти кўп омиллардан таркиб топади. Партиянинг ўз сафларидан революцион иш манфаатларини сабот билан ҳимоя қилишга, оммани ғоявий жиҳатдан қуроллантиришга, социалистик қурилишнинг хилма-хил проблемаларини моҳирлик билан ҳал этишга қодир бўлган раҳбарларни кўтариш маҳорати ана шундай омилларнинг биридир. Принципиал коммунист, синалган раҳбар ўртоқ Хонеккернинг муносиб сафдоши ва мамлакатимизнинг азалий дўсти ўртоқ Штоф худди ана шундай фазилатларга эгадир.

Ўртоқ Штоф, Сизни муносиб мукофот билан табриклайман. Сизга чин кўнгилдан сиҳат-саломатлик, бундан буён ҳам самарали ишлашингизни, ҳар соҳада муваффақиятлар қозонишингизни тилайман.

* * *

Ўртоқ В. Штоф жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ В. ШТОФ нутқи

Мухтарам ўртоқ Леонид Ильич Брежнев!

Совет Иттифоқидан келган азиз ўртоқлар!

Октябрь Революцияси ордени билан мукофотланганлигим учун сидқидилдан миннатдорчилик билдиришни истайман.

Шонли Улуғ Октябрь билан боғланган орденни Германия Демократик Республикасининг 30 йиллигини тантана билан нишонлаётган кунларимизда олаётганлигимдан ғоятда ҳаяжондаман. Мен бу мукофот билан шонли сана ўртасида яқин ўзаро алоқа бор деб биламан, чунки немис диёрида биринчи ишчи-деҳқон давлатининг тузилиши рус ишчилари ва деҳқонлари 1917 йилнинг октябрида қозонган оламшумул-тарихий ғалаба натижасидагина мумкин бўлди. Шунинг учун ҳам мен сазовор бўлган мукофотга КПСС ва СССР билан бузилмас қардошларча иттифоқни ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун бизнинг социалистик давлатимизда Германия Бирлашган Социалистик партияси эришган ҳамма ишларга берилган юксак баҳо деб қарайман.

Халқимиз гитлерчилар фашизмидан озод этилган пайтдан бери, Германия Демократик Республикаси тузилган пайтдан бери партияларимиз, давлатларимиз ва халқларимиз равнақи йўлида мен пролетар интернационализми руҳида ҳамкорлик қилиб келган, қардошлик ришталари билан боғланган барча совет ўртоқларим ва дўстларимни хотиралашдан ғоятда хурсандман.

Улар беғараз ёрдамлари ва дўстона маслаҳатлари билан биз эришган муваффақиятларга катта ҳисса қўшдилар.

Мен ҳозиргина ўзимга топширилган юксак мукофотни даставвал марксчи-ленинчи партияларимиз раҳбарлигида ГДР билан СССР ўртасида дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги шартнома белгилаб берган йўлда бундан буёнги фаолиятимиз учун омил деб ҳисоблайман. Шу билан бирга мамлакатларимиз ўртасида 1990 йилга қадар ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперациялаш программасининг амалга оширилиши катта аҳамиятга эга бўлади.

Партия тарбиясини олган эканман партияларимиз, давлатларимиз ва халқларимиз ўртасида бузилмас дўстликни чуқурлаштиришга, социализм ва коммунизм муштарак ишимизга бундан буён ҳам куч-ғайратимни батамом сарфлайвераман. Азиз Леонид Ильич, ғоят самимий миннатдорчилигимни яна бир бор қабул қилгайсиз.

* * *

ГБСП ва ГДРнинг залда ҳозир бўлган раҳбарлари, Совет Иттифоқидан келган меҳмонлар ўртоқ В. Штофни юксак Совет мукофоти билан қизғин қутладилар.

ГДРнинг ЭСДАЛИК МЕДАЛЛАРИ ТОПШИРИЛДИ

БЕРЛИН, 5 октябрь. (ТАСС). ГДР ташкил топган куннинг 30 йиллиги муносабати билан Л. И. Брежнев, А. А. Громико, К. У. Черненко, Н. А. Тихонов, К. В. Русаков ўртоқларга, шунингдек А. М. Александров, А. И. Блатов, Л. М. Замятинга «Германия Демократик Республикасини вужудга келтириш ва мустаҳкамлаш соҳасидаги хизматлари учун» эсдалик медаллари топширилди.

ГДР Давлат кенгашининг топширувига биноан ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси П. Фернер эсдалик медалларини топширди.

ВИЗИТ ТУГАЛЛАНДИ

ЛЕНИНГРАД, 5 октябрь. (ТАСС мухбири). Совет ҳукуматининг таклифига биноан расмий визит билан мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган Греция Республикасининг Бош министри К. Караманлис бугун СССРдан жўнаб кетди.

ҲАМКОРЛИКНИНГ МУҲИМ БОСҚИЧИ

5 октябрь куни Берлинда СССР билан ГДР ўртасида ишлаб чиқаришни 1990 йилгача ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш программаси имзоланди.

Ҳужжатни Совет томонидан КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Министрлар Советн раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Тихонов, ГДР томонидан ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ГДР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Г. Шюрер имзолади.

Имзолаш вақтида КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, ГБСП Марказий Комитетининг Бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг Раиси Э. Хонеккер, СССР партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари — А. А. Громико, К. У. Черненко, К. В. Русаков, П. А. Абрасимов, шунингдек А. М. Александров, А. И. Блатов, Л. М. Замятин, Г. Х. Шахназаров, А. П. Бондаренко, ГДР томонидан — ГБСП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари, ГДР Миллий фронти миллий кенгашининг раҳбарлари, республика Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари, ГБСП Марказий Комитетининг аъзолари ҳозир бўлдилар.

Программа ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштириш имкониятларидан тўла фойдаланишга, ҳар икки мамлакатда фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган ва узоқ муддатга мўлжалланган тадбирларнинг кенг комплексини ўз ичига олади.

Ҳужжат актуал илмий-техника проблемаларини биргаликда куч-ғайрат сарфлаб, ҳал этишни кўзда тутади. Жумладан, ғоят унумли ишлайдиган ускуна, машина, приборлар, механизациялаш ва автоматлаштириш воситалари конструкцияларини ишлаб чиқиш ва прогрессив технологик жараёнлар асосида ана шу буюмларни ишлаб чиқаришни ўзгартириш, бошқарувнинг замонавий системаларини жорий этиш планлаштирилади. Фан ва техниканинг илғор ютуқлари негизида энергетикани ривожлантиришга, ёқилғи ва хом ашё сарфлашнинг қисқартирилишини таъминлайдиган самарали тадбирларни амалга оширишга жуда катта эътибор берилади.

Халқ истеъмол қиладиган юқори сифатли молларни ишлаб чиқаришда ҳамкорликни янада ривожлантиришга муҳим аҳамият берилади. СССР билан ГДР юксак даражадаги серияли маҳсулотни мақбул ҳажмларда ишлаб чиқариш учун, шу жумладан экспорт ресурсларини кенгайтириш учун ҳам янги ихтисослаштирилган қувватларни биргаликда вужудга келтиради.

Совет Иттифоқи ГДРга ёқилғи-энергетика ва хом ашё товарларини, шунингдек атом электростанциялари учун керакли ускуналарни, транспорт воситаларини, металл қирқувчи станокларни, қурилиш-йўл ускуналарини, микроэлектроника буюмлари ва бошқа молларни етказиб беради. ГДР эса, СССРга кема, станок, арматураларни, химиявий ускуналарни, тўқимачилик ва полиграфия саноати ускуналарини, асбобсозлик буюмлари ва бошқа молларни экспорт қилади.

Программада баён этилган принципларга мувофиқ СССР ва ГДРнинг тармоқ саноат министрликлари ишлаб чиқаришни ихтисослаштириш ва кооперативлаштиришнинг конкрет йўналишларини ишлаб чиқмоқдалар. (ТАСС).

ОБЛАСТЬ МАТБУОТ МАРКАЗИ ХАБАР ҚИЛАДИ

НАВБАТ МАЖБУРИЯТГА

Бўка районидаги Тимирязев номли колхознинг Абдуҳаким Тошбоев бошлиқ бригадаси аъзолари пахта тайёрлаш планини бажардилар. 30 гектар майдоннинг ҳар гектаридан ҳозиргача 26 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Бу пахтанинг ҳаммаси машиналарда терилди. Илғор дала гвардиячилари Муҳаммад ва Ҳасан Хўжаевлар мавсум бошидан бери агрегатлари бункеридан хирмонга 60—70 тоннадан «оқ олтин» тўкдилар.

Бекобод районидаги «Ленинград» совхозининг Бобоёр Ёқубов бошлиқ бригадаси пахтакорлари ҳам зафар қучдилар. Улар 90 гектар адир майдонларининг ҳар гектаридан пландаги 12 центнер ўрнига 13 центнердан пахта териб олдилар. Дастлабки довонни эгаллаган заршунослар бу йил пахта ҳосилдорлигини 20 центнерга етказиш мажбуриятини олдилар.

ТАШАББУСКОРЛАР ШИЖОАТИ

Пахта йиғим-теримини жадал суръатларда ўтказиш ташаббусини бошлаб берган Ғалаба райони механизаторлари аҳдларига яраша меҳнат қилмоқдалар. Улар ўтган куни пахта далаларига 300 та «зангори кема»ни олиб чиқишди. Улар ёрдамида 1574 тонна «оқ олтин» териб олинди. Ҳар бир машинанинг иш унуми 5,3 тоннани ташкил этди.

Кунлик ўсишда «Победа» ва «Ленинград» колхозлари пахтакорлари пешқадамлик қилмоқдалар. Ўтган куни бу хўжаликларда планнинг 7—7,6 проценти миқдорида пахта тайёрланди.

Районнинг моҳир механик ҳайдовчилари С. Шералиев, Н. Ҳайитбоев, А. Эбосан ва бошқалар кунига агрегатлари билан 10—11 тоннадан «оқ олтин» теришмоқда.

МАШИНАЛАР ҚАЧОН ИШГА ТУШАДИ

Ўтган куни Оққўрғон район хўжаликларида 229 та машина ишлади. Механик-ҳайдовчилар хирмонга 1318 тонна «оқ олтин» тўкдилар. Ҳар бир пахта териш машинасининг иш унуми ўртача 4—5 тоннага тўғри келди.

Машина терими пухта ташкил этилган «Ленинизм» колхози ва С. Сегизбоев номли совхозда кунига 3,5 — 4 процент миқдорида пахта тайёрланмоқда.

Бироқ «Озод» ва Войтинцев номли колхозларда шу кунгача терим агрегатлари пахтазорга олиб чиқилмаган. Бу терим суръатини кескин оширишга тўсқинлик қилаётир. Ушбу хўжаликлар раҳбарлари машина теримини дарҳол бошлаш юзасидан конкрет чоралар кўришлари зарур.

ИЛҒОРЛАРГА БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети чорвачилик маҳсулотлари тайёрлаш юзасидан 1979 йил 1 октябргача социалистик мусобақа якунларини кўриб чиқдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг кўчма Қизил байроқлари қуйидагиларга берилди:

Фарғона областига;

Тошкент областига (область партия комитетининг секретари ўртоқ Мусахонов, область ижроия комитетининг раиси ўртоқ Алимов, область қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Раҳмонов). Бу область сентябрь ойида юксак даражадаги ўсишни таъминлаган ва гўшт тайёрлаш йиллик ҳажмини 85,5 процент, сут тайёрлаш йиллик ҳажмини 94,3, тухум тайёрлаш йиллик ҳажмини 78,5, жун тайёрлаш йиллик ҳажмини 111,9 процент бажарган.

Тошкент область Бўстонлиқ паррандачилик фабрикаси (фабрика директори ўртоқ Валишин, партия ташкилотининг секретари ўртоқ Даренкова, маҳаллий комитет раиси ўртоқ Ягъяев). Бу фабрика тухум сотиш йиллик ҳажмини 87,8 процент, шу жумладан сентябрь ойида 112 процент, гўшт сотиш йиллик ҳажмини 93,7 процент, шу жумладан сентябрь ойида 109,5 процент бажарган. Байроқ Тошкент паррандачилик фабрикасидан олиб берилади.

Шунингдек, байроқ Қашқадарё областининг **Шаҳрисабз районига**, Наманган областининг **Косонсой районига**, Сирдарё областининг **Комсомол районига**, Андижон область **Пахтаобод районидаги Ёқубов номли колхозга**, Бухоро область **Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозига**, Наманган область **Уйчи районидаги Ленин номли колхозга**, Жиззах область **Арнасой районидаги Тимошенко номли совхозга** (**Главсредазирсовхозстрой**), Ўзбекистон ССР Балиқ хўжалиги Давлат комитетининг **Мўйноқ Балиқ саноати ишлаб чиқариш бирлашмасига**, Сурхондарё область **Қумқўрғон районидаги «Ўзбекистон» совхозига**, Хоразм область **Хонқа районидаги Ал-Хоразмий номли совхозга**, Самарқанд областидаги **«Булунғир» совхозига**, Фарғона область Қува район **матлубот союзининг бўрдоқичилик хўжалигига берилади.**

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ЮЗАСИДАН 5 ОКТЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён, тўртинчи устун — шу жумладан машинада бир кунда терилгани, бешинчи устун — мавсум бошидан буён (умумий пахта тайёрлаш ҳажмига нисбатан процент ҳисобида)

Бўка	3,03	22,24	2,96	13,11
Чиноз	1,89	20,26	1,05	3,80
Пискент	2,40	20,11	2,10	8,69
Бекобод	2,21	19,59	1,40	5,87
Янгийўл	1,65	19,56	0,85	2,71
Оққўрғон	2,40	18,20	2,57	7,11
Ўрта Чирчиқ	2,00	13,28	1,61	5,79
Ғалаба	3,05	10,41	3,21	7,34
Коммунистик	1,05	5,69	0,78	1,00
Область бўйича:	2,32	17,03	2,05	6,92

СУРЪАТ ЖАДАЛ

Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхознинг Даврбой Усмонов бошлиқ бригадаси аъзолари бу йил гектаридан 40 центнердан ҳосил кўтаришга аҳд қилишган. Коллективнинг З. Пиримқулова, Ж. Шодмонова, М. Абдуназарова, Б. Турсунбоева, О. Бобоёрова каби илғор теримчилари кунига 80—100 килограммдан пахта термоқдалар.

Йиғим-теримни ғалабаликлар усулида ўтказишга бел боғлаган коллектив машинада пахта теришни ҳам қизғин бошлади.

С. МУСТАФОЕВ.

Ҳозирги кунларда юртимизда ҳамма ўзини пахтакор деб билади. Оққўрғон районидаги Чкалов номли 36-ўрта мактабнинг юқори синф ўқувчилари ҳам «оқ олтин» йиғим-теримида пахтакор ота-оналарига яқиндан ёрдам бераётирлар. Суратларда: (чапдан) кунига хирмонга 60—70 килограммдан пахта териб тўкаётган мактаб ўқувчилари С. Жўлтоева ва С. Эгамбердиева; ёш пахтакорлар Ҳ. Қурбонов, Р. Жўмаев, М. Мамаева, Н. Одиловалар ҳам пахта теримида астойдил ғайрат қилмоқдалар.

С. Бобожонов фотолари.

ДЎСТОНА АЛОҚАЛАР

Македония Социалистик Республикаси мажлисининг Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми таклифига биноан келган делегацияси 2 октябрдан 5 октябргача Ўзбекистонда бўлди. Делегацияга мажлис раиси Благоя Талески бошчилик қилди. Делегация составида бирлашган меҳнат вечасининг раиси Слободан Арнаудов, ижроия вечасининг аъзоси, ташқи алоқалар республика секретари Томислав Симоски, Македония Социалистик Республикаси мажлисининг ижтимоий ўз ўзини ҳимоя қилиш координация органининг раиси Наум Пейов, ЮСФР скупшчинасининг делегати Асан Керим бор эди. ЮСФРнинг СССРдаги элчихонаси маслаҳатчиси Любиша Жарич делегацияга ҳамроҳ бўлди.

Македониядан келган меҳмонлар республиканинг ҳаёти билан батафсил танишдилар. Делегация В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалини, Ўзбекистон ССР халқ хўжалик ютуқлари виставкасини, Тошкент районидаги «Ленин йўли» колхозини, Бутуниттифоқ қоракўлчилик илмий-тадқиқот институтини бориб кўрди, Тошкент ва Самарқанддаги тарихий ёдгорликларни ва янги қурилиш районларини кўздан кечирди.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси И. Б. Усмонхўжаев билан суҳбат вақтида Ўзбекистон давлат ҳокимияти олий органининг фаолияти, халқ депутатлари советларининг иши, уларнинг хўжалик ва маданий қурилишдаги роли тўғрисида меҳмонларга ахборот берилди. Ўзбекистон ССР Олий Совети билан Македония Социалистик Республикаси мажлиси ўртасида мустаҳкам алоқалар ўрнатилиши ҳар икки республика халқларининг манфаатларига мос бўлиб тушади, Совет Иттифоқи билан Югославия ўртасидаги дўстона алоқаларни янада ривожлантириш ва мустаҳкамлашга ёрдам беради, СССР билан Югославия ўртасида тузилган битимларда белгиланган аҳдномаларни амалга ошириш йўлида олға қараб қўйилган қадамларнинг бири бўлади, деб таъкидлаб ўтилди.

Учрашув давомида Ўзбекистон ССР билан Македония Социалистик Республикаси ўртасидаги кўп томонлама алоқаларни янада кенгайтириш ва чуқурлаштириш масалалари юзасидан фикрлашиб олинди.

Македония Социалистик Республикаси мажлиси делегацияси шарафига Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми номидан нонушта зиёфат берилди. Бу зиёфат самимий дўстона вазиятда ўтди.

Македония Социалистик Республикаси мажлисининг делегацияси Ўзбекистон ССР Олий Советининг делегациясини ўзи учун мақбул бўлган пайтда жавоб визити билан Македонияга келишни таклиф этди. Бу таклиф мамнуният билан қабул қилинди.

(ЎзТАГ).

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

РИВОЖЛАНГАН СОЦИАЛИЗМ САРИ

ГЕРМАНИЯ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИ 30 ЁШДА

7 ОКТЯБРДА Германия Демократик Республикасига 30 йил тўлади.

К. Маркс ва Ф. Энгельс ватанида биринчи ишчи-деҳқон давлатининг ташкил топиши жаҳон социализмининг тараққиётида муҳим босқич, немис халқи ва Европа тарихида бурилиш нуқтаси бўлди. Совет Армиясининг гитлер фашизми устидан ғалабаси натижасида бу давлатнинг ташкил топиши мумкин бўлди. Ўртоқ Л. И. Брежнев яқинда Қримда ўртоқ Э. Хонеккер билан учрашув вақтида ГДРнинг 30 йиллигини бутун социалистик ҳамдўстлик учун шонли воқеа, деб атади.

Германиянинг марксчи-ленинчи Бирлашган Социалистик партияси раҳбарлигида ГДР меҳнаткашлари 30 йил мобайнида Европа марказида, империализм билан тўқнаш жойда саноати ривожланган ва замонавий қишлоқ хўжалигига эга бўлган қудратли социалистик давлат барпо этдилар. Бу йиллар мобайнида ГДР миллий даромади етти мартадан кўпроқ ўсди, халқ хўжалигига капитал сарфлар 17,5 марта, саноат ишлаб чиқариши 10 марта ортди. Меҳнат тобора самаралироқ бўлиб қолмоқда, унинг унумдорлиги ортиб бормоқда. 1970 йилда нархи минг марка келадиган маҳсулот ишлаб чиқариш учун 23 ишчи соати сарфланган бўлса, 1978 йилда 15 соат сарфланди.

Қишлоқ хўжалиги социалистик негизда қайта тузилди. Ишлаб чиқариш кооперативлари ва халқ имениелари замонавий моддий-техника базасига эга, фан ва илғор практика ютуқларидан кенг фойдаланмоқдалар. 30 йил ичида қишлоқ хўжалиги маҳсулоти ҳажми республикада 2,5 марта кўпайди. ГДР эндиликда жаҳоннинг иқтисодий жиҳатдан бир мунча ривожланган 10 та давлати қаторига киради.

Республика коммунистлари ҳал қилиши лозим бўлган энг мураккаб вазифалардан бири гитлерчи фашизмнинг ғоявий меросини енгиб ўтишдан иборат эди. ГБСП идеологик ишни жамиятга раҳбарлик қилишдаги бутун фаолиятининг негизи деб қаради. Янги кишини, марксизм-ленинизм ғоялари учун эътиқодли курашчини, социализм бинокорини, жаҳоннинг прогрессив кучлари тарафида туриб курашувчи чинакам интернационалистни тарбиялаш ГБСП ва халқ давлатининг ажойиб ютуғи бўлди.

ГБСП раҳбарлигида ишчилар синфининг сиёсий ҳокимияти, унинг жамиятдаги етакчилик роли мустаҳкамланди, коммунистлар илгари сурган улуғ ва олижаноб мақсадлар йўлида мамлакатдаги барча партиялар ва оммавий ташкилотлар, барча қатламларнинг бирлашиб ҳамкорлик қилиши таъминланди. Омманинг онглилигини, унинг сиёсий ва меҳнат активлигини мунтазам ошириб бориш, мамлакат хўжайини, умум иш учун юксак масъулият ҳиссини тарбиялаш ҳозир ҳам ГБСПнинг диққат марказида турибди.

Республиканинг 30 йиллигини ГДР меҳнаткашлари зарбдор, кўтаринки иш билан кутиб олмоқдалар. Улар ГБСП теварагига жипслашиб, партиянинг IX съездда илгари сурилган ривожланган социалистик жамият барпо этиш вазифасини муваффақиятли ҳал этмоқдалар.

Новаторлар ва рационализаторларнинг фаолияти биргина ўтган йилнинг ўзида 4,4 миллиард марка миқдорида маҳсулотни иқтисод қилиб қолиш имконини берди. Аъло сифатли маҳсулотлар тобора кўпроқ чиқарилмоқда. 1975 йилга нисбатан бундай маҳсулотларнинг ҳажми қарийб 2 марта кўпайди.

Меҳнаткашлар партиянинг иқтисодий ва социал сиёсати бирлигини яхши тушунадилар. Мамлакат хўжалик қувватининг мустаҳкамланиши аҳоли моддий ва маданий турмуш даражасининг тўхтовсиз ортишига имкон бермоқда. ГДРда меҳнатга ҳақ тўлашни яхшилаш, соғлиқни сақлаш ва социал таъминот, маданият, спортни ривожлантириш юзасидан катта тадбирлар амалга оширилди. Уй-жой қурилишининг кенг программаси амалга оширилмоқда. 1971 йилдан 1978 йилгача миллиондан ортиқ квартира қурилди ва модернизация қилинди. Уларга республика аҳолисининг қарийб бешдан бир қисми кўчиб ўтди. Чакана товар обороти 1949 йилдаги 13,8 миллиард маркадан 1978 йилда 92,5 миллиард маркага кўпайди.

ГДР халқ маорифи тараққиёти ютуқлари билан ҳақли равишда фахрланади. Эндиликда барча ўқувчиларнинг 90 процентдан ортиғи политехник ўрта мактабни тугатмоқда. Республика вужудга келган йилларда студентлар сони беш марта ортди, жамоат кутубхоналари ўқувчилари сони қарийб беш марта кўпайди. ГДР социалистик маданияти ва санъати ҳамманинг эътиборини қозонди.

Янги жамият қурилишидаги улкан муваффақиятлар шиддатли сиёсий кураш шароитида қўлга киритилди. Капиталистик давлатлар узоқ йиллар ГДР мавжудлиги фактини тан олишдан бош тортиб, реакция ва реваншизм кучлари республикага қарши қўпорувчилик фаолияти юргизиб келдилар, уни йўқ қилиб ташлашга, иккинчи жаҳон уруши якунларини ревизия қилишга интилдилар. ГДР пойтахти билан узоқ йиллар очиқ чегарага эга бўлган Ғарбий Берлин иғвогарликлар уяси, вазиятни кескинлаштириш манбаи бўлиб хизмат қилди. Бу милитаристик йўл буткул барбод бўлган экан, бунинг сабабини немис ишчи ва деҳқонлар давлатининг ажойиб ютуқларидан, социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари бирлиги ва бирдамлигидан излаш керак.

ГБСП Марказий Комитетининг бош секретари, ГДР Давлат кенгашининг раиси Э. Хонеккер шундай деб таъкидлаган эди: «Немис еридаги ишчи ва деҳқонларнинг биринчи социалистик давлати 30 йил мобайнида ўз гражданларининг фидокорона ва ижодий ишлаши туфайли тўхтовсиз мустаҳкамланиб, халқаро обрў-эътибор қозониб борган экан, унинг социализм ва тинчликнинг биргаликдаги ишига қўшган ҳиссаси дўстларимиз томонидан юксак баҳоланаётган экан, биз айни вақтда Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатлар томонидан кўрсатилаётган қардошлик мададини ҳам унутмаймиз. Биз буни масъулият деб тушунамиз. ГДР абадул-абад буюк ҳамдўстлигимизнинг мустаҳкам таркибий қисми бўлиб қолди».

Совет Иттифоқи ва ГДР ўртасидаги ҳар томонлама муносабатлар тўхтовсиз юксалиб бормоқда. У қанчалик юксак даражага етганлиги Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисида 1975 йил 7 октябрдаги Шартномада ўз ифодасини топган.

СССР ва ГДР партия ва давлат арбоблари мунтазам равишда учрашиб турадилар. Бу ўзаро фикр алмашиш, вужудга келадиган ҳамма катта проблемалар юзасидан гаплашиш, бундан буёнги илгари бориш йўлини биргалашиб белгилаб олиш имконини беради. Самарали ҳамкорлик бугунги кунда ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларини қамраб олган. Биродарлашган областлар ва округлар ўртасида, министрликлар ва идоралар, корхоналар ва илмий коллективлар, маданият муассасалари ва ўқув юртлари ўртасида тажриба алмашиш ва ўзаро ёрдам йўлга қўйилган.

Ҳамкорлик ва қардошлик халқларимиз ҳаётининг таркибий қисмига айланиб қолди. Герман—совет дўстлиги жамияти фаолияти бунинг ёрқин мисолидир. Бугунги кунда герман—совет дўстлиги жамияти умумхалқ жамиятига, оммавий ташкилотга айлангандир. У беш миллиондан ортиқ аъзога эга. Жамият ГДР ва СССР гражданлари ўртасида дўстона алоқаларни ривожлантириш, меҳнаткашларни социалистик интернационализм руҳида тарбиялаш борасида катта иш қилмоқда. Республиканинг барча округларида герман—совет дўстлиги уйлари ишлаб турибди. Улар маънавий ва маданий ҳаёт марказларига, Совет Иттифоқи жамоат арбоблари, маданият ва фан ходимлари, ишлаб чиқариш илғорлари билан қардошларча учрашувлар жойига айланиб қолди.

Дўстлигимиз самаралари ГДРдаги «Ост» металлургия комбинати ва «Норд» атом электр станцияси сингари замонавий йирик корхоналар, СССРдаги «Союз» газопроводи ва Усть-Илим целлюлоза заводи, космонавтларнинг биргаликдаги парвози, ўзаро куч-ғайрат сарфлаб, актуал илмий техника проблемаларини ишлаб чиқишда ўз ифодасини топгандир. СССР ва ГДР ўртасидаги ўзаро товар обороти ўтган йили 7,5 миллиард сўмни ташкил этди. Бунда машина ва ускуналарнинг ҳиссаси 48 процентга етди.

Л. И. Брежнев ва Э. Хонеккер ўртоқлар ўртасидаги келишувга мувофиқ 1990 йилгача бўлган давр учун СССР ва ГДР ўртасида ихтисослашиш ва кооперация программасини ишлаб чиқиш тугалланмоқда. Бу ҳамкорликнинг янги уфқларини очиб беради.

ГДР Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан бирга мустаҳкам тинчлик Европа ва ер юзининг бошқа районларидаги барча халқлар ҳаётининг табиий формаси бўлиб қолсин учун, сиёсий кескинликни юмшатиш ҳарбий кескинликни юмшатиш билан тўлдирилсин учун курашга салмоқли ҳисса қўшмоқда. Республика Европада хавфсизлик ва ҳамкорлик бўйича кенгашда тенг ҳуқуқли бўлиб қатнашди. ГДР—БМТга, кўпгина халқаро ташкилотларга аъзодир. У жаҳоннинг 120 дан ортиқ давлати билан дипломатик муносабатлар ўрнатган.

Германия Демократик Республикасининг 30 йиллиги марксизм-ленинизм ғояларининг буюк ўзгартирувчилик кучини, пролетар, социалистик интернационализм принципларини озод меҳнатнинг битмас-туганмас ижодий энергиясини ишонч билан намойиш этмоқда.

В. ШАРОВ.

Суратда: Германия Демократик Республикасининг пойтахти — Берлин кўриниши.

АДН—ТАСС фотоси.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

ҚОБУЛ. Афғонистоннинг Бахтар ахборот агентлиги хабар беради: Афғонистон Демократик Республикасининг аҳолиси 15,54 миллион кишидан иборат. Булардан 8 миллион кишини эркаклар ташкил этади.

Шу йилнинг июнь ойида мамлакат тарихида биринчи марта ўтказилган аҳоли рўйхатининг дастлабки маълумотларига қараганда, Афғонистон Демократик Республикасининг шаҳарларида мамлакат аҳолисининг 11,07 проценти яшайди.

БУЭНОС-АЙРЕС. Аргентинада нарх-наво муттасил ошиб боряпти. Сут ва сут маҳсулотлари 11 процент қимматлашди. «Либераллаштириш» сиёсати бунга сабаб бўлди. Маълумки, мамлакатдаги асосий касаба союзлари маъмурларнинг асосий озиқ-овқат маҳсулотлари нархи устидан контролни бекор қилдириш ҳақидаги қарорини қоралаган эдилар. Контроль бекор қилинганлиги натижасида ана шу маҳсулотларнинг нархи ғоят ошиб кетди.

Айни вақтда бензин ва нефть маҳсулотларининг нархи 7 процент кўтарилганлиги эълон қилинди. Ўтган йилнинг февраль ойидан буён бензин ва нефть маҳсулотлари тўртинчи марта қимматлашди.

Аргентинада шу йилнинг дастлабки саккиз ойи мобайнида тирикчилик қилиш 50 процентдан зиёд қийинлашди, шу йилнинг биринчи ярмида реал иш ҳақи 9 процент камайди.

КАНБЕРРА. Австралиянинг Тасмания штати пойтахти Хабартдаги бинони 100 га яқин намойишчи қуршаб олди. Бош министр М. Фрейзер шу бинода матбуот конференциясини ўтказиб турган эди. Шу ерга тўпланган кишилар мамлакатда ишсизлар сонини қисқартириш учун зарур чоралар кўришни ҳукумат бошлиғидан талаб қилдилар. Расмий маълумотларга қараганда, ҳозирги кунда Австралияда 420 мингдан зиёд киши доимий ишсиздир.

(ТАСС, 4 октябрь).

«НЬЮС-ДЕЙ» ГАЗЕТАСИНИНГ ХАБАРИ

НЬЮ-ЙОРК, 5 октябрь. (ТАСС). «Ньюс-дей» газетасининг хабар беришича, аэронавтика ва космик фазони тадқиқ этиш миллий бошқармасида Америка астронавтлари Ойдан олиб келган тупроқ намуналарининг анча қисми дом-дараксиз йўқолди. Ғоят катта илмий аҳамиятга молик бу ноёб материаллар махсус омборда сақланар эди. Шу омборни қуриш учун 2,2 миллион доллар сарфланган.

СЕНАТОРЛАРНИНГ ФИКРИ

ВАШИНГТОН, 4 октябрь. (ТАСС). Сенатда демократик кўпчилик бошлиғининг ўринбосари А. Крэнстон матбуот конференциясида сўзга чиқиб, менинг фикримча, ҳозирги вақтда СҚЧ-2 шартномасини ратификация қилишга 60 сенатор тарафдор бўлиб, 30 сенатор бунга қарши фикр билдирди, деб таъкидлади. Қонун чиқарувчилардан 10 киши ҳали узил-кесил бир фикрга келган эмас, «ҳозирги босқичда кучларнинг шундай нисбатини қониқарли деб ҳисоблаш мумкин, — деди А. Крэнстон.

Сенатор Д. Ригл шартномани ратификация қилишни Куба масаласи билан «боғлаш», юмшоқ қилиб айтганда, бемаъни гапдир. Ядро қуролланишини кучайтиришни талаб қилиб чиқаётган ва шу мақсадда шартномани ратификация қилишга халақит бераётган ҳар бир киши медицина текширишидан ўтса ёмон бўлмас эди», — деди у.

Сенатор К. Пелл СҚЧ-2 шартномасини «тўғри йўлдан қўйилган қадам» деб таърифлади.

ЭРТАГА — СССР КОНСТИТУЦИЯСИ КУНИ

МИЛЛИОНЛАРНИНГ БАХТ ҚОМУСИ

ЧИНАКАМ ДЕМОКРАТИЯ

7 октябрь куни СССРнинг янги Конституцияси қабул қилинганига 2 йил тўлади. Шу қисқа муддат давомидаёқ Асосий Қонунда мустаҳкамланган ҳар бир норма, ҳар бир қоида ўзининг ҳаётийлигини исботлади, халқимизнинг моддий ва маънавий эҳтиёжларини тобора тўлароқ қондириш йўлида хизмат этишини намоён қилди.

СССРнинг янги Конституцияси Совет давлати бутун олтмиш йиллик ривожининг умумлашган якуни бўлди. Конституцияда коммунизм томон бораётган йўлимиздаги янги тарихий марра — мамлакатимизда ривожланган социалистик жамият қурилганлиги мустаҳкамлаб берилди.

Ривожланган социалистик жамият — чинакам демократия жамияти бўлиб, унинг сиёсий системаси барча ижтимоий ишларни самарали бошқаришни, давлат ҳаётида барча меҳнаткашларни тобора актив қатнаштиришни, гражданларнинг реал ҳуқуқлари ва эркинликларини уларнинг жамият олдидаги бурчлари ва масъулияти билан боғлаб олиб боришни таъминлайди.

СССР Конституциясида баён этилган янгиликнинг асосий йўналиши — социалистик демократияни, халқ ҳокимиятини яна ҳам кенгайтириш ва чуқурлаштиришдан иборат. Конституциянинг ҳамма бўлимлари, боблари ва моддалари ана шу ғоя билан суғорилгандир. Конституция демократия формаларининг амал қилиш доирасини, уларнинг ижтимоий ҳаётнинг ҳамма соҳаларига — иқтисодий, сиёсий, социал ва маданий соҳаларига бўлган таъсирини яна ҳам кенгайтирди.

Бизнинг ривожланган социалистик жамиятимиз ривожланган социалистик демократия жамияти ҳам бўлиб қолди. Чунки бу даврда ҳокимият бутун халқнинг — ишчилар, деҳқонлар ва зиёлиларнинг марказлашган иродасининг ифодасига айланди.

Шунинг учун ҳам янги Конституция аввало ҳокимият кимга қарашлидир, деган саволга жавоб беради. Конституциянинг 2-моддасида: «СССР да бутун ҳокимият халқникидир» деб эълон қилинган.

Ривожланган социализм босқичида, деб кўрсатган эди ўртоқ Л. И. Брежнев, «... меҳнаткашлар оммасининг мамлакат ҳаётини бошқаришда тобора кенг ва актив иштирок этиши совет жамияти сиёсий ривожининг марказий йўналиши сифатида мустаҳкам қарор топди».

Буржуа жамиятида эса синфий курашнинг ғоят кескинлашиб бораётганлиги фақат синфий антогонизмларнинг кучаяётганлигидан далолат бериб қолмасдан, шу билан бирга буржуа демократиясининг конституцион системалари ўзининг ожизлигини ўз ҳуқуқлари ва эркинликлари учун курашаётган меҳнаткашлар кўзи олдида яққол кўрсатаётганлигидан ҳам далолат бермоқда.

Социалистик демократия буржуа демократиясидан шу билан фарқ қиладики, у фақат сиёсат соҳаси билан чекланиб қолмайди, балки жамият ҳаётининг бошқа барча соҳаларига ҳам татбиқ этилади. СССР Конституциясига биноан халқ бутун ҳокимиятга тўла эгалик қилиши билан бирга, бутун ижтимоий бойликка ҳам эгалик қилади. Ишлаб чиқариш воситаларининг социалистик мулклиги мамлакат экономикасида танҳо ҳукмронлик қилиши Конституциянинг 10-моддасида мустаҳкамланган.

Социалистик демократияни қарор топиб ривожланиши жуда мураккаб жараён бўлиб, унда коммунистлар партияси асосий роль ўйнайди. Конституциянинг 6-моддасида КПСС совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи, совет жамияти сиёсий системасининг, давлат ва жамоат ташкилотларининг ўзаги деб қонунан мустаҳкамлаб қўйилди.

СССР Конституциясида социалистик демократиянинг янада кенгайтирилганлиги ва чуқурлаштирилганлиги халқ депутатлари Советларининг ролини кучайтирилганлигида; жамоат ташкилотлари, меҳнат коллективлари ва гражданларнинг давлат ва жамият ишларини бошқаришдаги иштироки формаларининг ривожлантирилганлигида; гражданларнинг ҳуқуқ ва эркинликлари яна ҳам кенгайтирилганлигида ўз ифодасини топди.

Социалистик демократия энг аввало Советларни ташкил этиш ва улар фаолиятида халқимизнинг қатнашишида намоён бўлади.

Маълумки, СССРда сайловларни меҳнаткашларнинг ўзлари тайёрлайдилар ва ўтказадилар. Миллионлаб совет кишилари сайлов комиссиялари фаолиятида актив иштирок этадилар. Масалан, шу йил 4 мартда ўнинчи чақириқ СССР Олий Советига сайловлар ўтказиш учун 174 мингдан ортиқ сайлов комиссиялари тузилган бўлиб, уларнинг составида меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотларининг турли социал группаларга мансуб бўлган 1 млн. 661 мингдан ортиқ вакиллари бор эди.

Социалистик демократиямизнинг кучи яна шунда ҳам намоён бўладики, совет кишилари давлат ҳокимияти органларига сайланадиган вакилларни ўзлари кўрсатадилар.

Янги Конституция халқ депутатлари Советларининг ваколат муддатини бир мунча узайтирди. Конституциянинг 90-моддасида СССР Олий Совети, иттифоқдош ва автоном республикалар Олий Советларининг ваколат муддати беш йил, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ваколат муддати икки ярим йил қилиб белгиланди.

Депутатлар халқ депутатлари Советларида халқнинг мухтор вакилларидир.

Ўнинчи чақириқ СССР Олий Советига сайланган 1500 депутатдан 522 киши, ёки 34,8 проценти ишчилар синфининг, 244 киши, ёки 16,3 проценти колхозчиларнинг вакилларидир.

Социалистик демократия меҳнаткашларни давлат ва жамоат ишларини бошқаришда қатнаштиришнинг тобора такомиллашиб бораётган бошқа бир қанча формаларини ҳам билади. Халқ ҳокимиятининг ана шу формаларидан баъзилари илгари бизда конституцион тарзда мустаҳкамлаб қўйилмаган эди. Аммо улар вужудга келиб ҳаётда ривожлана борди.

Бундай формалардан бири Конституциянинг 5-моддасида белгиланган янги қоидада, яъни «давлат ҳаётининг энг муҳим масалалари умумхалқ муҳокамасига чиқарилади, шунингдек умумхалқ ўртасида овозга (референдумга) қўйилади» деган қоидада ифодаланади. Бу ҳол совет қонунларини қабул қилиш тартибини янада демократлаштирди.

Эндиликда муҳим СССР қонунлари Олий Советнинг қарорига биноан ўтказиладиган умумхалқ овоз бериши (референдум) йўли билан ҳам қабул қилиниши мумкин.

Бу борада қонун лойиҳаларини таклиф қилиш ҳуқуқи субъектлари доирасининг кенгайишини ҳам айтиб ўтиш лозим. Конституциянинг 113-моддасига биноан СССР Олий Советига қонун лойиҳаларини таклиф қилиш ҳуқуқи жамоат ташкилотларининг умумиттифоқ органларига ҳам берилди. Бу — янги ва муҳим аҳамиятга эга бўлган қоидадир.

Меҳнаткашларимиз давлатни бошқариш ишларида халқ контроли, давлат бошқарув органлари, касаба союзлари, комсомол, кооператив ва шу каби бошқа жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари орқали ҳам иштирок этадилар.

Конституцияда совет гражданларининг демократик ҳуқуқ ва эркинликлари ҳам янада кенгайтирилди.

СССР гражданларининг соғлиғини сақлаш, уй-жойли бўлиш, маданият ютуқларидан фойдаланиш, давлат ва жамоат ишларини бошқаришда қатнашиш, давлат органларининг ва жамоат ташкилотларининг фаолиятини яхшилаш тўғрисида уларга таклифлар киритиш, ишдаги камчиликларни танқид қилиш каби қатор ҳуқуқ ва эркинликлари конституцион норма сифатида биринчи марта мустаҳкамланди.

Конституция ўзининг диққат марказини гражданларнинг демократик ҳуқуқ ва эркинликларининг мазмунини бойитишга, биринчи навбатда уларнинг амалга оширилишини таъминлашга қаратди.

Шундай қилиб, ривожланган совет социалистик жамияти шароитида ҳокимият чинакамига халқ қўлида эканлигини, янги Конституциянинг асосий мазмуни ана шу том маънодаги халқ ҳокимиятини мустаҳкамлашдан иборат эканлигини кўрамиз.

— С. ИИГИТАЛИЕВ,
Б. МИРБОБОЕВ,
юридик фанлари кандидатлари.

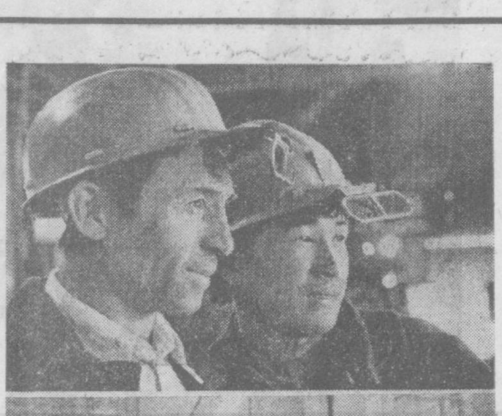

СССР Конституциясининг 40, 41, 45-моддаларида совет гражданларининг меҳнат қилиш, дам олиш ва илм олиш ҳуқуқлари гарантияланган. Бу ҳуқуқлар туфайли минг-минглаб ўт юраклар қурилишларда, қўриқларда жасорат кўрсатмоқдалар. Улар учун юзлаб олий, ўрта ва махсус ўқув юртларининг эшиклари очиқ. Иш ва ўқишдан кейин эса кекса-ю ёшларни кўпинча санъат даргоҳларидаги файзли концертларда, кино ва театрларда учратиш мумкин. Суратларда: Конституция яратган ҳуқуқларнинг ҳаётбахшлигини ифода этувчи фотолавҳаларни кўриб турибсиз.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотолари.

ҚУЁШДЕК МАНГУ

Аврора садосидан янгради бир ҳақиқат,
Бутун дунё тан берди Лениннинг даҳосига.
Эрк байроғин кўтариб қўзғолди-да мазлум халқ,
Зулмни парчалади етди муддаосига.

Октябрь номи билан шунда порлади қуёш,
Элларга, элатларга таратди бахт ёғдусин,
Инқилоб зафарига партиямиз бўлиб бош,
Янги тузум яратди ҳам деди дунё билсин:

Тинчлик, озодлик учун курашдир шиоримиз,
Пролетар синфига содиқ қоламиз мангу.
Кимки шуни истаса биз унга мададкормиз,
Йўқсуллар мамлакати асли мақсади ҳам шу.

Шу йўсинда туғилди социалистик жамият,
Жаҳон ичра ягона советлар диёрида.
Миллатларнинг тенглигин муҳрлади у абад,
Янги бўстон очолди инсоният баҳорида.

Гражданлар урушин мардонавор енгганда,
Яшасин социализм! — янгради олов хитоб
Ва Ильичнинг ғояси нур бўлиб йўғрилганда
Шу нур билан туғилди биздаги толе китоб.

Ҳаётимиз мазмуни ҳар сатрида топди жон,
Ҳар бобида саодат мунаввардир ҳузурбахш.
Даъватидир ҳуррият, камол топсин дер инсон,
Ва тинч яшаш сўзлари битилгандир мисли нақш.

Ҳамма нарса ривожда: бу енгилмас фалсафа,
Ҳаёт каби китоб ҳам интилди камолотга.
Мазмуни тўлиқлашди ўзгарганда ҳар сафар,
Мислсиз эрк бағишлаб жамики инсониятга.

Янги Конституция — тинчлик ва бахт тимсоли,
«Советлар хавфи» деган уйдирмани этди фош.
Қонун билан ман қилди совуқ уруш «висолин»
Барча яхшиликларга бўлиб олди ўзи бош.

Бугун унинг зиёси жаҳон узра мунаввар,
Элатларин машъалдек шонли йўлга чорлайди.
Унга барча инсон тенг ва эллар ҳам баробар
Ҳамма учун битта қуёш бўлиб мангу порлайди.

Саидвали ҲАСАНОВ.

АВЛОДЛАРГА СЎЙЛАР ҲИКОЯ

БИЗНИНГ трестимиз монтажчиларини республикадаги барча объектларда учратиш мумкин. Жумладан, пойтахт областининг Бекобод шаҳрида бунёд этилаётган ва дастлабки қувватлари фойдаланишга топширилган электр ёрдамида пўлат эритиш комплексида, улкан зарбдор қурилиш — Чирчиқдаги кампролактам ишлаб чиқариш корхонасида ва бошқа объектларда ҳамкасбларимиз зарбдор меҳнат қилишяпти.

Бизнинг бригадамиз коллективи Тошкент метрополитенининг биринчи навбати қурилишида актив иштирок этди. Комсомол ва Ҳамза станцияларидаги барча электр-монтаж ишларини аъло баҳога топширдик. Бу, партия ва ҳукуматимизнинг сифатни ошириш даъватига муносиб жавобимиз бўлди.

Бригадамиз коллективи беш йилликнинг уч йили планини 141 процент қилиб бажариб, 675 минг сўмлик электр-монтаж ишларини бажарган эди. Тўртинчи йилнинг бошида ўз имкониятларимизни қайта ҳисоблаб чиқиб, СССР Конституциясининг икки йиллигигача беш йиллик планини бажариш имкониятига эга эканлигимизни кўрдик ва 7 октябргача бу марранi забт этишга аҳд қилдик. Ўзимизга топширилган участкаларда ишни яхши ташкил этиш, меҳнат интизомига қатъий риоя қилиш, илғор усуллардан фойдаланиш кабилар зиммадаги юксак топшириқларни ўз муддатида бажаришга ёрдам берди ва 2 октябрда беш йиллик планни шараф билан адо этдик.

Бригадамиз коллективи пролетариат доҳийси улуғ Лениннинг 110 йиллигигача олти йиллик планни бажариш бўйича янги мажбурият қабул қилди. Эндиги барча куч ва имкониятлар ана шу маррани эгаллашга қаратилмоқда. Биз бунёд этаётган объектлар ҳозирги давр, унинг бунёдкор инсонлари ҳақида авлодларга ҳикоя сўйлайди...

С. НАБИЖОНОВ,
ЎзССР Монтаж ва махсус қурилиш ишлари министрлиги «Узэлектромонтаж» тресги 1-монтаж бошқармасининг бригадири.

ХАЛҚНИНГ МУХТОР ВАКИЛЛАРИ

И. М. ШУБЛАДЗЕ,
ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ЯНГИЙЎЛ РАЙОН СОВЕТИ ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ РАИСИ

Халқ депутатлари Советлари социалистик демократиямизнинг ёрқин кўринишидир. Бахтимиз Қомуси — СССР янги Конституциясида Советлар ва халқ депутатларининг ваколатлари ҳамда ҳуқуқлари доирасининг янада кенгайтирилиши социалистик демократия тантанаси тимсолидир.

«СССРда бутун ҳокимият халқникидир.

Халқ давлат ҳокимиятини СССРнинг сиёсий негизини ташкил этган халқ депутатлари Советлари орқали амалга оширади», — дейилади СССР Конституциясида. Қатрада қуёш акс этганидек, буни районимиз мисолида ҳам яққол кўриш мумкин. Районимизда 20 киши область Советига, 130 киши район Советига, 679 киши эса қишлоқ ва посёлка Советларига депутат қилиб сайланган. Улар халқнинг муносиб вакилларидир. Районимиздан маҳаллий Советларга сайланган 829 депутатнинг 451 таси хотин-қизлар, 142 таси ишчилар ва 394 таси колхозчилардир. Бу кенг меҳнаткашлар оммаси вакиллари маҳаллий ҳокимиятни бошқаришда актив иштирок этаётганликларини кўрсатиб турибди.

Халқ депутатлари СССР Конституциясида гарантияланган ваколатларидан фойдаланиб, хўжалик ва социал-маданий қурилиш масалаларини ҳал этмоқдалар, сайловчиларнинг наказларини амалга ошириш учун куч-ғайратларини аямай сарфлаётирлар.

Кейинги йилларда районимиз қишлоқлари таниб бўлмас даражада ўзгариб боряпти. Эски хутор системасидаги тарқоқ қишлоқлар ўрнида шаҳар типидаги шинам посёлкалар қад кўтармоқда. Бунга бир мисол сифатида «Ленинизм» колхозининг тажриба намунавий посёлкасини келтириш мумкин. Яқин йиллар ичида бу ерда 100 дан ортиқ хонадонга мўлжалланган бир ва қўш қаватли турар-жой бинолари, маданий-маиший муассасалар, ўрта мактаб, болалар боғчаси ва бошқа объектлар қад кўтарди. Посёлкани барпо этишда халқ депутатлари катта ташкилотчилик ишларини олиб бораётирлар. Қурилишнинг бориши А. Ортиқов қишлоқ Совети сессияларида мунтазам муҳокама қилиб борилади. Район Совети депутатлари А. Абдумаров, Т. Жонисбоев ва бошқалар сайловчилар наказларини бажара бориб, посёлкада савдо маркази, маиший хизмат кўрсатиш уйи, маданият саройи қурилишларини жадаллаштириш учун астойдил ҳаракат қилаётирлар.

Сайловчилар наказлари асосида қишлоқларни ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришга Куйбишев ва Ниёзбош қишлоқ Советларида ҳам катта эътибор берилаётир. Бу ерларда кўпчилик қишлоқ меҳнаткашларининг хонадонлари табиий газ, зилол сув билан таъминланган, кўчаларга асфальт ётқизилган. Мазкур қишлоқ Советларида хўжаликларнинг бош планлари асосида кенг кўламда қурилиш ишлари олиб борилаётир. Жумладан Ленин номли колхозда 1126 ўринли мактаб, «Коммунизм» колхозида шифохона, турар-жой бинолари қурилаётир. Бу ишларда ҳам район Советининг депутатлари Р. Жалолов, Ж. Асхўжаева, Ф. Восипова ва бошқаларнинг жонкуярлик кўрсатаётганликларини алоҳида таъкидлаш лозим.

Бахтимиз Қомусида депутатларнинг меҳнат коллективлари ва жамоат ташкилотлари олдида ҳисоб бериб туришлари шартлигининг қайд этилгани уларнинг масъулият ҳиссини янада оширишга хизмат қилди. Районимизда маҳаллий Советлар депутатлари ҳар ярим йилда сайловчилар билан учрашиб, уларнинг наказлари қандай бажарилаётганлигини батафсил гапириб берадилар. Шуни айтиш керакки, сайловчилар район Советимиз депутатларига 207 та наказ берган эдилар. Депутатлар ҳозиргача бу наказларнинг 195 тасини бажариб қўйдилар. Бошқа наказлар ҳам яқин орада бажарилиши кўзда тутиляпти.

Халқ депутатлари жамоат ишларида ташаббус кўрсатиш билан бир қаторда меҳнатда ҳам кўпчиликка ўрнак бўлаётирлар. Районимиз пахтакорлари ўнинчи беш йилликнинг тўртинчи йилида Ватанга 36 минг тонна «оқ олтин» армуғон этиш мажбуриятини олганлар. Ҳозирги пайтда пахта далаларида бу улкан хирмонни барпо этиш учун кураш ҳал қилувчи босқичга кирди. Шуниси қувонарлики пахта йиғим-теримида ҳам депутатларимиз ташаббус ва шижоат кўрсатаётирлар. Улар СССР Конституциясининг икки йиллигини меҳнатда муносиб совғалар билан кутиб олиш учун социалистик мусобақани кенг қулоч ёйиб, юқори натижаларга эришаётирлар. Калинин номли колхознинг қўш Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Тожихон Ҳамробекова бошлиқ бригадаси аъзолари пахта тайёрлашда пешқадамлар сафида боряпти. Бригадир район Советининг депутати, район ижроия комитетининг аъзосидир. У етакчилик қилаётган коллектив бу йил 50 центнерлик маррани кўзлаган.

Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин. «Ленинизм» колхоздан область Советининг депутати Фароғат Абдураҳмонова, Ҳ. Турсунқулов номли колхоздан район Советининг депутати Зулайҳо Московалар бошлиқ бригадалар пахтакорлари ҳам ҳосил теримини жадал суръатларда олиб бораётирлар.

Умуман бугунги кунда ҳар бир депутат ўз ўрнини далада — «оқ олтин» тақдири ҳал қилинаётган жасорат майдонида деб биляпти. Улар бевосита пахта теримида иштирок этиш билан бирга депутат постлари сафида ҳосил нобудгарчилигига асло йўл қўймаслик, пахтакор ва механизаторларнинг унумли меҳнат қилишларига зарур шарт-шароитлар яратиш тадбирларини амалга оширишда актив қатнашаётирлар.

СССР Конституциясида белгилаб берилганидек, депутатлар халқ депутатлари Советларида халқнинг мухтор вакилларидир. Улар бу юксак ишончни оқлаш учун жамоат ишларида ҳам, жўшқин меҳнат қучоғида ҳам фидойилик кўрсатаётирлар.

ПОРЛОҚ ТАҚДИРЛАР

ҲАЁТИЙ ЛАВҲАЛАР

НАШИДА

Тим қора сочларини орасга тараган бўйчангина аёл зал бўйлаб боряпти. Беморлар унга меҳр билан қарашади. Опанинг майин сўзлари, очиқ чеҳраси, шифокорларга хос қатъияти уларни ром қилиб қўйган. Ана у ўз хонасига кириб кетди. Орадан ҳеч қанча вақт ўтмайди. Қордек оппоқ халатини кияди-ю, палаталар бўйлаб йўл олади. Бировга кулги, бировга далда, яна бировга қувонч улашиб шифо бахш этади. Санталат Исломбекованинг врачлик либосини кийганига салкам ўттиз йил бўлди. Бу — айтишга осон. Аслида-чи?

Аслида машаққатли ва шарафли, оғир ва роҳатбахшдир бу йиллар. Чунки уларнинг мазмуни шифокор тиклаган саломатлик ва у қайтарган ҳаёт билан ўлчанади.

Опа учун йиллар зое кетмади. У медицина фанлари бўйича кандидатлик диссертациясини ёқлаб олима бўлди. Унга номлари республикамиздагина эмас Иттифоқда ҳам машҳур бўлган Ҳамидулла Ҳусанович Ҳусанов, Шобат Хўжаевич Хўжаев сингари медицина фанлари докторлари, профессорлар устозлик қилишди.

Энди эса опанинг ўзи устоз. Бир бўлимни бошқаради. Ўз касбига ихлос қўйган Муҳторият Йўлдошева, Алефтина Переплицина, Элианора Матиникина, Насиба Қосимова ва Ася Хозанова каби шифокорлар опанинг камтарлиги, мураббийлигидан қувониб гапирадилар. Кимдан сўраманг, «Санталат опа меҳрибон, жонкуяр доктор» деб жавоб беради.

Чиндан ҳам шундай. Опа ўз фаолияти давомида ўнлаб беморлари хавф чангалидан халос этди. Аммо бундай ҳолатлар орасида бир воқеа унинг юрагида мангуга муҳр бўлиб қолди. Беморнинг исми ҳам, фамилияси ҳам ёдида: Мунаввар Маҳмудова шифохонага оғир аҳволда келтирилди. Опа унинг диагнозини аниқлади. «Никроз» яъни жигар клеткалари чирий бошлаган эди. Эндигина йигирма тўрт баҳорни кўрган аёл ҳаётга умид билан боқар, айни бир пайтда юраги мудҳиш воқеани сезаётгандек, кўзларини сўниқлик туйғуси эгаллаган эди. Кечга яқин. У қилинган ҳаракатлар, дори-дармонларга қарамай мажолсизланди.

Бутун қувватини аранг тўплаб сўради:

— Яшайманми, доктор?

— Яшайсиз, албатта яшайсиз.

Бу сўзлар шифокор учун аламли эди. У икки жон учун бошлаган курашни самарасиз қолаётгандек туюлиб, азоб чекарди. Бемор эса тобора оғирлашиб борарди. Аёл ярим тунда тўрт ёшли ўғилчасини соғинаётганини, уни кўриш ниятида эканлигини билдирди. Шунда Санталат Исломбековна кўзида ёш қалқиди. У лабларини қимтиганча ўз хонасига чиқди. Кейин телефон трубкасини қўлига олди.

— Шобат Хўжаевич, тунда безовта қилаётганим учун узр. Ёрдамингиз керак...

Кўп ўтмай сочларига оқ оралаган ўрта бўйли, қадди-басти ўзига ярашган, очиқ чеҳрали профессор шогирдининг ёнида бўлди.

— Ҳамма тадбирларни тўғри қўллагансиз, лекин бемор шамоллаб ҳам қолган экан — шунинг учун реакция берибди. Ярим соатлардан кейин бемор ўзига келади. Унга тинчлик керак. Икки суткагача препаратларни қўлламай туринг.

Опанинг қалбида қуёш чарақлагандек бўлди. Демак, қўллаган усуллари тўғри. У ҳаёт қолади.

Ҳа, Мунаввар ҳаёт қолди. Кичкинтой ҳам ҳаёт. Яқинда опа Коммунистик районидан мактуб олди. Хат М. Маҳмудованинг Тошкентдаги 1- юқумли касалликлар шифохонаси доктори Санталат Исломбековага бўлган меҳр-муҳаббат ҳислари билан тўлиб-тошган эди.

Опа хатни ўқир экан, чеҳрасига табассум ёйилди. Кейин яна шахдам одимлар билан палаталар томон юрди. У шод ва тетик эди. Ҳозир ана шу руҳ беморлар қалбига ҳам кўчади. Шунда ўзини яна ҳам бахтиёр деб билади.

КАМОЛОТ ЙЎЛИ

Ҳозирги Гулистон қишлоғининг Ленин участкасидаги мактаб пастқамгина лой томли эди. Ўша йилнинг биринчи сентябрида қўнғироқ хона болалар кулгусидан жонланди. Қўнғироқ чалиниб, синфга юпун кийинган, кўзларида нур ўйнаб турувчи, сочларига оқ оралаган, чўзиқ юзли кекса киши кирди. У ўзини: «Мен сизларнинг муаллимларинг бўламан, отим Убайдулла фамилиям Нуъмонов» деди. Кўплар кексалигимни ҳурмат қилиб домла ҳам дейишади.

Шундай қилиб дарс бошланди. Болалар ўқитувчининг ҳар бир сўзини бор вужудлари билан тинглаб, ҳаракатини мароқ билан кузатардилар. Орадан ойлар ўтгач, ўқитувчи болалар билан эркин суҳбат ўтказди. У ўз талабаларининг ўрта мактабни битиргандан сўнг, ким бўлишлари билан қизиқди. Кўпчилик ким бўлишини айтолмай елка қисарди. Навбат қорачадан келган, кулдиргичлари ўзига ярашган паст бўйли камзулининг тирсагига ямоқ тушган Собир деган болага келди. У қувноқ эди.

— Менми, мен... Э-э, ким бўлишимни ўзингиз айтинг, домла.

Ҳамма кулиб юборди.

Домла эса ўқувчисининг руҳини туширмади.

— Айтаман, сенинг зеҳнинг ўткир, — албатта олим бўласан. Болалар ҳали олим кимлигини яхши билишмасди, индамай қўя қолишди.

Йиллар ўтди. Домланинг орзуси ушалди. Собир Мирвалиев олим бўлди. У филология фанлари доктори, профессор сифатида 20 нафар шогирд тайёрлади. Шогирдлари республиканинг турли бурчакларига парвоз қилишди.

Ҳозир С. Мирвалиев Тошкент Маданият институтида проректор бўлиб ишламоқда. У фақат ўз тақдиридангина қувониб қолмайди, балки ўша бир вақтлари кўримсиз, ҳозирги пайтда эса ўқиш учун барча шароит муҳайё бўлган Тошкент районидаги Энгельс номли 27-ўрта мактабда таълим олганлардан уч нафари фан доктори, 20 киши фан кандидати бўлганлигидан беҳад севинади. Уларнинг ҳаммаси деҳқон фарзандлари. Олимлар тез-тез она мактабларида меҳмон бўлиб туришади.

Яқинда мактабда катта анжуман бўлиб ўтди. Бундан 22 йил аввал мактабни битириб кетган талабалар ўз педагоглари билан учрашдилар. Бу тантанали йиғилишга профессор Собир ака ҳам ташриф буюрди. Педагоглар, ўқувчилар, қишлоқ аҳли активлари камтар, босиқ, хуштавозе олимни самимий кутиб олдилар. Улар шу қишлоқ фарзанди тимсолида Октябрь ва миллионларнинг бахт қомуси — Конституция яратган ҳуқуқлар туфайли камолга етган инсонни кўриб турганлари учун ҳам чексиз мамнун эдилар.

Ҳ. САИДВАЛИЕВ.

ЭРТАГА—ЎҚИТУВЧИЛАР КУНИ

ОЙДИН ТИЛАК

Бугун тонгдан оромбахш нур дилхонамни ёритди,
Вужудимга шодлик бўлиб илҳом келди парвона.
Мактабдаги қувноқ дамлар ногоҳ қалб торин чертди,
Таълим берган устозларин ёдимга олдим яна.
Бири чинор каби юксак, бири тоғдай улуғвор,
Сахий қалблар ардоғида ёшлар камол топдилар.
Одим ташлаб келаяпти бири ана пурвиқор,
Ақли теран, фикри чечан, бироз қариб қолдилар.
Аммо зийрак боқишларда ёшлик завқи намоён,
Шогирдларин камолоти ҳаяжонга солади.
Истиқболга йўллаб турар бизни устозлар ҳамон,—
Фарзандидек ардоқлайди, оқ йўл тилаб қолади.
Омон бўлинг бахтимизга, пок дил меҳригиёлар,
Номингизни шеърга қўшиб завққа тўлиб-тошаман.
Таълимингиз олган диқдан таралгуси зиёлар,
Устозларим мададида кўп довонлар ошаман.

Файзулла ЗИЕДУЛЛАЕВ.

Бекобод шаҳридаги А. Навоий номли ўрта мактабда кўпгина тажрибали ўқитувчилар бор. Суратларда: шу мактабда она тилидан дарс бериб келаётган Саноат Ибрагимшодиева ва физика ўқитувчилари—С. Азимов (чапда) билан Х. Раимжоновлар.

А. Чаплигина фотолари.

ҲАР ТЎҒРИДА

ДАВОЛОВЧИ БУЁҚЛАР

ОДАТДА касалхона ва поликлиникалар деворлари оқ рангга бўялади. Аммо, яқинда Мюнхен шаҳрида ўтказилган тадқиқотлар шуни кўрсатдики, беморларнинг жисмоний ҳамда руҳий ҳолатлари сезиларли даражада улар даволанаётган хоналарнинг ички девор рангларига боғлиқ экан.

Масалан, оч кўк ранг ҳарорати кўтарилган беморларга яхши таъсир қилар экан. Сиёҳранг эса ҳомиладор аёлларни тинчлантиради. Қизил ранг эса иштаҳани маълум даражада яхшиларкан, яъни емакхоналарни шундай рангга бўяш мақбулдир.

ДОСТОН АСОСИДА... ЦИРК

ГОРЬКИЙ шаҳридаги цирк коллективи арман халқ достони «Довуд Сосуний»нинг айрим воқеалари асосида оригинал аттракцион программасини тайёрлади. Ёш ҳайвон ўргатувчи Михаил Богдасаров икки йил давомида турли ёввойи ҳайвонларни машқ қилдириб, ниҳоят ажойиб номерларни намойиш этди. Арслонлар, йўлбарслар, пумалар, қоплонлар, қора паланг, бўри ва уч нафар «кичкинтой»-арслон, йўлбарс ва шақал болаларидан иборат «коллектив» ана шу номерни ижро этмоқда.

САНЪАТ ВА ТАБИАТ

ПАРИЖДАГИ табиат тарихи миллий музейи ажойиб бир кўргазма очди. Бу ерда тасвирий санъат табиат асрлар давомида мавзуга нақадар зўр эътибор берганлигини равшан кўриш мумкин. Кўргазмада ҳайвонот оламига бағишланган 700 га яқин экспонат-расмлар, гравюралар қўйилган бўлиб, улар бир неча юз йил мобайнида санъаткорлар томонидан яратиб келинган.

УЧ бўлимга ажратилган кўргазмада ёввойи ҳайвонларни хонакилаштириш тарихи ўзига хос бўёқларда тасвирланган. Алоҳида зал ҳайвонот оламини қўриқлаш мавзуига бағишланган. Рассомлар ҳаёлида юзага келган фантастик кўринишдаги жониворлар эса алоҳида бўлимда намойиш этилмоқда.

МУМТОЗ МУҲАМЕДОВ 70 ЁШДА

САМАРАЛИ ИЖОД

Ўзбек совет адабиётининг таниқли вакилларидан бири, Улуғ Ватан урушининг актив қатнашчиси Мумтоз Муҳамедовнинг номи кенг китобхонлар оммасига маълум. У 40 йилдан ортиқ давр ичида поэзия, проза жанрларида бир қанча асарлар ёзди. Унинг биринчи «Чўғлар» шеърлар тўплами 1931 йилда нашр этилган. 1934 йилда Мумтоз Муҳамедов СССР Ёзувчилар Союзи аъзолигига қабул қилинган. Шундан буён у назм ва насрда 20 дан ортиқ асар яратди. Ҳозир «Чақмоқ» романи устида ижодий иш олиб боряпти.

Унинг «Чўғлар» тўпламидаги ва бошқа асарларидаги шеърларига эътибор қилсак ҳаётимиздаги янгиликлар, ёшларнинг умид-орзулари, билим ва ҳунарга бўлган интилишлари тараннум этилганлигини кўрамиз. Ўша даврлардаги «Умид изидан» (1926), «Эрк сари» (1929), «Пўртана» (1929), «Фабрикада» (1927), «Ильич байроғига» (1929), «Паранжига ҳужум», «Яна аҳд» (1928) каби шеърлари шоирнинг ҳаёт билан ҳамнафас бўлиб, атрофидаги муҳим воқеаларга ўз муносабатини билдирганини кўрсатади.

Мумтоз Муҳамедов 30-йилларда шеърлар ёзиш билан бирга, прозаик асарлар устида ҳам ишлайди. Вақтли матбуотда, газета-журналларда унинг дастлабки очерклари ва ҳикоялари кўрина бошлайди. 30-йилларда ёш адибнинг «Комсомол», «Ота қадрдоним» каби ҳикоялар тўплами нашр этилади. Истеъдодли адиб драматургия соҳасида ҳам ўз кучини синаб кўради. Шу йилларда унинг «Биринчи гудок», «Замона хотини», «Бизда ва уларда», «Ўрмон ва қоплон» пьесалари юзага келади. Бу асарларда жонажон диёримизда пахта етиштиришни кўпайтириш, янги ерларни ўзлаштириш, социалистик Ватанимиз мудофаа қудратини мустаҳкамлаш мавзулари ўз ифодасини топади.

Улуғ Ватан уруши бошланганда Мумтоз Муҳамедов бир қўлида қалам, бир қўлида қурол билан фронтга отланади. У республикамиздан фронтга отланган ўзбек ёзувчилари Султон Жўра, Назир Сафаров, Шароф Рашидов, Зиннат Фатхуллин, Мамарасул Бобоев, Иброҳим Раҳим, Маъруф Ҳаким, Адҳам Раҳмат, Илёс Муслим, Адҳам Ҳамдам, Мирзакалон Исмоилий, Шуҳрат, Душан Файзий, Аҳмад Бобожон, Султон Акбарийлар қатори фронтнинг олдинги марраларидаги шиддатли жангларда қатнашади.

... Баҳор кунларининг бирида, тонг қоронғусида оғир тўплар ҳаракатга келди. Гитлерчилар устига ажал оташлари ёғдирилди. Сўнг душманни беркиниб олган истеҳком жойларидан қувиб чиқариш учун ҳужум бошланди. Командир Муҳамедов ҳам ўзининг тўпчи йигитларини душманни яксон этишга олиб борди.

Гитлерчиларнинг истеҳкомларига етиб борган пиёда жангчиларимизга ёрдам бериш керак эди. Йўлда, дарахтлар орасида гитлерчиларнинг бронетранспортёрларидан пулемёт овози эшитилди. Бошқа жойлардан ҳам душман пулемётлари ўт очиб қолди. Муҳамедов ўз взводи билан душман транспортёрларини йўқотишга буйруқ олди. Тўпчилар чаққон ҳаракатлар қилиб, мерганлик кўрсатдилар. Нишонни тезлик билан мўлжалга олиб, аниқ ўт очдилар. Икки бронетранспортёр пачақланиб, пулемётларнинг овози ўчди.

Лекин душман ўзи жойлашиб олган Городишчи қишлоғини осонликча ташлаб кетгиси келмасди. Гитлерчиларни қишлоқдан суриб чиқариш учун шиддатли жанглар қизиб кетди. Муҳамедов тўпчилари олдинга ўтиб олишди. Душман билан юзма-юз жанг бошланди. Муҳамедов взводидан бир тўпнинг мўлжалловчиси ҳалок бўлди. Унинг шериги оғир яраланди. Тўпни бошқарадиган киши қолмади. Шунда Муҳамедов тўп ёнида ўзи туриб, қаттиқ қаршилик кўрсатаётган гитлерчилар устига ажал оташини ёғдира бошлайди. Душман қишлоқда яксон этилади. Лекин бу жангда Муҳамедов яраланади. У госпиталда даволангандан кейин, фронтда ўзбек тилида чиқиб турган «Душманга қарши олға!» газетасига хизматга чақирилади. Бу ерда у газета редакторининг ўринбосари лавозимида ишлаб, кейин «Суворовчи» газетасининг ҳарбий мухбири бўлиб олдинги марраларда ҳужум жангларида душманга қақшатқич зарбалар бераётган жангчиларимизнинг қаҳрамонликлари ҳақида очерклар, оператив материаллар уюштиради. Ҳикоя ва шеърлар ёзади.

Урушдан кейинги йилларда Мумтоз Муҳамедов жамоат ишларида актив қатнашиш билан бирга, ўз ижодини ривожлантириш йўлида қунт билан меҳнат қилади. Фронтчи адиб Улуғ Ватан уруши фронтларида қаҳрамонлик кўрсатган ҳамшаҳарларимиз ҳаёти ҳақида йирик асарлар ёзади. Унинг «Кичик гарнизон» (1954) ва «Қаҳрамон изидан» (1958) қиссалари нашр этилади. Мумтоз Муҳамедов Улуғ Ватан уруши қаҳрамонлари ҳақида асарлар ёзиш билан бирга, бу куннинг марди-майдонлари, замонамиз кишилари тўғрисида ҳам очерк ва ҳикоялар ёзиб келмоқда. Унинг «Ойдин булоқ» повести ана шу қаҳрамон замондошларимиз ҳаётига бағишланган асардир.

Бугун ўзининг 70 йиллик улуғ айёмини нишонлаётган, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими, таниқли ёзувчимиз Мумтоз Муҳамедовни унинг юбилейи муносабати билан табриклар эканмиз, унга янги ижодий муваффақиятлар истаймиз. Қаҳрамон халқимизга бағишланган янги асарларингизни китобхонларимизга тақдим этаберинг, деймиз.

НАЗАРМАТ.

Спорт

СИРДАРЁ КЎЧАЛАРИ БЎЙЛАБ

Велопойгачиларнинг Сирдарё области кўчалари бўйлаб ўтказилган «Пахтакор» Марказий Совети жамияти совринн учун кўп кунлик шахсий команда чемпионати ниҳоясига етди. Пойгачилар 9 босқичдан иборат 817 километрлик масофани босиб ўтдилар. Команда ҳисобида Сирдарё области вакиллари энг юксак натижа кўрсатиб, ғолиб бўлишди. Пойтахт области командаси иккинчи, андижонликлар эса учинчи ўринни эгалладилар.

Шахсий ҳисобда Сирдарё области спортчиларидан Д. Қутбиддинов, А. Вергунлар биринчи, иккинчи ўринга кўтарилдилар. Тошкент области вакили Равиль Исоқов эса совринли учинчи ўринни эгаллади.

ВАТЕРПОЛЧИЛАРИМИЗНИНГ БРОНЗА МЕДАЛИ

Касаба союзлари кўнгилли спорт жамиятларининг сув полоси бўйича Бутуниттифоқ мусобақалари Душанбе шаҳрида бўлиб ўтди. Бу учрашувлар сув ҳавзасига аксарият ёш спортчилар тушганлиги билан характерлидир. Мамлакат чемпиони Москва Давлат университети студентлари бу гал ҳам ўз маҳоратларини намойиш қилиб турнир ғолиби бўлишди. Чемпионатнинг кумуш медалини Харьковнинг «Локомотив» коллективи, бронза медалини эса Тошкентнинг «Меҳнат» ватерполчилари қўлга киритишди.

ОБЛАСТЬ БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Энг ёш спорт турларидан бири ҳисобланган виндсерфинг бўйича «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти область Советининг шахсий команда чемпионати бўлиб ўтди. Бу мусобақалар Чорвоқ сув омборида ўтказилди.

Шахсий биринчиликда тажрибали яхтачи, спорт мастери В. Кимеев пешқадам бўлди. Команда ҳисобида эса Тошкент зонал илмий тадқиқот экспериментал лойиҳалаш институти спортчилари биринчи ўринга кўтарилишди. Бу муваффақиятга эркаклар ўртасида иккинчи ўринни олган Б. Антонов, аёллар орасида энг яхши натижа кўрсатган Л. Антонова ва Д. Мамишева каби спортчилар муносиб ҳисса қўшдилар.

БИРИНЧИ ДАВРА ЯКУНЛАНДИ

Қўл тўпи бўйича олий лиганинг эркаклар командалари ўртасида мамлакат чемпионатининг биринчи давра ўйинлари поёнига етди. Мусобақаларни уюшқоқлик билан ўтказган ЦСКА командаси турнир жадвалини бошқариб бормоқда. Бу коллектив ҳисобида 21 очко бор.

Тошкентнинг «Меҳнат» командаси ўйинларни жуда суст ўтказди. Улар Тбилисида ўтказилган мусобақаларда бирорта ҳам очко ололмадилар. Бутун турнир давомида эса бир мартагина ғалаба қозонишди. Икки очко тўплаган вакилларимиз жадвалнинг сўнгги ўрнида бормоқда.

Чемпионатнинг иккинчи давра ўйинлари келгуси йилнинг февраль ойида ўтказилади. Оралиқдаги катта танаффус давомида гандболчиларимиз йўл қўйилган хатолардан тегишли хулоса чиқариб оладилар ва олий лигада қолиш учун ҳамма имкониятларни ишга соладилар, деб умид қиламиз.

Реклама ва эълонлар

КИНО МУХЛИСЛАРИ, СИЗЛАР УЧУН!

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ

ОКТЯБРЬ ОЙИДА

ПОЙТАХТ ОБЛАСТИ ШАҲАРЛАРИ ВА РАЙОНЛАРИНИНГ ЭКРАНЛАРИГА

«ЧАПАНИ»

(кинокомедия)

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ ЧИҚАРАДИ

Бу фильм — бўлажак иқтисодчи, биринчи курс студенти ҳақида ҳикоя қилади. Фильмнинг бош қаҳрамони Москвага қишлоқдан ўқишга келган йигитдир. У институтни тамомлаб ўз қишлоғига қайтгач, у ерда хўжалик юритиш орзусида бўлиб, ана шу орзу йўлида ҳар қандай машаққатларга ҳам тайёр туради.

У ўз принципида қаттиқ туради... У ҳар нарсага ва ҳар кимга ишонадиган, содда йигитдир. Шунинг учун ҳам сизга Петр Гороховнинг хатти-ҳаракати ёқиб тушади. Бу ролни Бутуниттифоқ Давлат кинематография институти студенти Вадим Андреев ижро этган.

Томошабин кўз ўнгида I курс студентларининг ўқишлари, вақтларини хушчақчақ ўтказишлари, интилишлари ва қизиқишлари, ҳазил ва қувончга бой бўлган ҳаётлари яққол намоён бўлади.

Фильмда таниқли актёрлар — Евгения Симонова Лариса Блинова, Евгений Карельский, Роман Филипов ва бошқалар билан танишасиз. Лирик, қувноқ ва мусиқий янги қўшиқлар тинглайсиз. Уларнинг муаллифи таниқли актёр ва шоир Михаил Ножкиндир.

ФИЛЬМ М. ГОРЬКИЙ НОМЛИ БОЛАЛАР ВА ЎСМИРЛАР ФИЛЬМЛАРИ СТУДИЯСИДА ЯРАТИЛГАН.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИНИНГ РЕКЛАМА-АХБОРОТ БЎЛИМИ.

САФАР ТААССУРОТЛАРИ

ДУНАЙ БЎЙЛАБ 2032 КИЛОМЕТР

2. ЯНА УЧРАШГУНЧА, ҲАЙР!

Русе билан хайрлашдик. Теплоходимиз дарёнинг кенг жойига ўтиб, тезликни эндигина ошираётганда ёнгинамиздан бир кема елиб ўта бошлади. Йигит-қизлар каюталардан «Тошкент! Тошкент!» деб палубаларга отилиб чиқиша бошлади. Ватандан олисда, Европада «Тошкент» номли кемани кўриш аллақандай завқли эди. Қалбимизни ширин ҳис-ҳаяжонлар забт этганди. Кема тепасидаги русча ва лотинча ҳарфлардаги «Тошкент» номини қайта-қайта ўқиб ғурурланардик. Дўстлик масофа билмас деб шуни айтадиларда. Ҳаёллар гўзал она-шаҳримиз, унинг чиройли боғ-ҳиёбонлари, ўз уйимизни кўз олдимизга келтиришга ихтиёр қиларди.

Ниҳоят қадрдон шаҳримиз номи билан аталган кема Дунайнинг оқимида бора-бора кўзга кўринмай кетди. Лекин у Дунайда дўстлик руҳининг мангулигини билдириб кетгандай бўлди. Ранго-ранг табиат иҳроми эса дўстлик бор жойда тинчлик, гўзаллик абадийлигини борлиғи билан намоён этарди.

Икки томондаги қуюқ ўрмонзорлар бироз сийраклашди, табиат қўйнида қишлоқлар пайдо бўлди. Уйлар аксариятининг ғишти ҳам, томи ҳам қизил. Шунинг учунми қуюқ дарахтзорлар ичида қишлоқлар худди жилмаяётгандек бўлиб кўринади. Қирғоқда сувга думалаган улкан қоялар, дара ўртасидаги гоҳ ўрмонли, гоҳ майса билан қопланган ороллар, узоқ соҳиллар Дунайнинг қудратини, қалби кенглигини билдиради. Дарё бўйи дам олиш зонасидаги нотаниш кишилар узоқдан биз билан хуш кўришиб қувноқ хайрлашадилар.

Яна дикторнинг таниш овози чап қирғоқдаги Никопа шаҳри ва унинг тарихи, экономикаси ҳақида сўзлаб, Ростов областидаги Шахта шаҳри билан биродарлашган эканини билдиради. Бироз ўтгач диктор яна давом этади:

— Туристлар диққатига. Саёҳатимизда саккиз юз километр йўл босдик. Ҳозир Болгария Халқ Республикаси билан Югославия Социалистик Федератив Республикаси чегарасидан ўтаяпмиз.

Саёҳатимизнинг биринчи ҳафтаси охирида Югославиянинг пойтахти Белградга етиб келдик. Портга яқинлашганимизда қирғоқдаги гўзал маданий-маиший бинолар, ҳовузлар, кўкаламзор хиёбонлар шаҳар чиройидан дарак берарди. Теплоходимиз тўхташ жойига эҳтиёткорлик билан жуда секин кириб бормоқда. Туристлар уч қаватдаги палубаларга турнадек тизилиб олишган. Шу пайт кичкинагина рангдор, чиройликкина моторли қайиқчани бошқарган йигит кема атрофида ўқдек учиб ҳайдар, парвонадек айланар ва «Белградга марҳамат, Югославияга марҳамат» деб қўлларини кўтариб такрор-такрор хитоб қиларди.

Кема худди булут сузгандек текис ҳаракат билан причалга ёндоша бошлади. Матрослар қирғоқдаги калта ва бақувват устунларга арқон ташлашди. Кема кўприкка сийқалиб келди-да, бир-икки қалқиб сўнг қирғоққа ёпишди. Энди кемадан бир қадам ташласак ўша биз орзиқиб кутаётган гўзал Белград.

Катта автобуслар Белграднинг кенг ва текис кўчаларидан учиб борарди. Белград табиатан жуда гўзал ерга жойлашган. Сава дарёсининг Дунайга қуйилиш жойида бўлгани учун ҳам боғроғлар ҳуснига оролчалар, худди дарё билан ҳазиллашмоқчи бўлгандек гоҳо ўн-ўн икки метр дарёга босиб кирган ва яна бирдан «қочиб» кетган қирғоқлар эртаклардаги каби чунонам гўзаллик инъом этган. Белград Шумади тепаликларининг Паннон пастлиги билан туташган ерда жойлашган. Бу ҳам Югославия пойтахтига олтин узукка қўйилган бриллиант кўздек, табиат гўзаллиги рамзидек ниҳоятда ярашган.

Денгиз вокзалининг шарқи-жанубига қуруқликдан юз метрча юрсангиз Белграднинг энг гўзал истироҳат боғларидан бири — Калемагдан бошланади. Калемагдан тоғлик ерга жойлашгани учун текис йўлдан кетатуриб, кейинги манзарани кўриш учун бирдан бир-бир ярим терак юқорига кўтарилишга тўғри келади. Биздаги Максим Горький номли истироҳат боғидаги каби шаҳардаги шахмат ишқибозларининг маркази ҳам шу ерда экан. Қуюқ дарахтзорлар орасидаги ўриндиқларда тўп-тўп шахмат ҳаваскорлари тез-тез учраб туришади.

Калемагданда қалъа жойлашган. У турли даврлар изларини ўзида сақлаб келади. Рим мустаҳкамланиши қолдиқларидан тортиб, Турк истилоси, австрияликларнинг ҳукмронлик йиллари, шунингдек кейинги давр воқеаларидан гувоҳлик беради. Шунинг учун Югославия пойтахтига келган ҳар бир сайёҳ Калемагданни албатта зиёрат қилади. Улкан паркнинг энг юқорисидаги тепаликдан Дунай ва Сава дарёлари, янги Белград кафтдагидек яққол кўринади.

Дарвоқе, янги ва эски Белград. Белград 322 минг 185 гектар ерни эгаллаган. Шаҳарда бир ярим миллиондан ортиқ аҳоли яшайди. Янги Белград Улуғ Ватан урушидан кейин қурила бошланган. Янги ва эски Белградни дарё ажратиб, учта улкан кўприк уни яна бирлаштириб туради. Янги Белграднинг кенг кўчалари, антиқа пойиҳадаги маданий-маиший, турли муассасалар, турар-жой бинолари бизни ўзига ром этди. Қуёш, ҳаво, сув—биз учун усулида бунёд этилган архитектура ечимлари муваффақиятли ҳал этилган. Турар-жой биноларида ҳар бир хонадон балконларига анвойи гуллар ҳафсала билан экилган. Янги тикланаётган бинолар, бунёдкорлик майдонлари бу шаҳарнинг кун сайин бағри кенгайиб, гўзаллашиб бораётганидан дарак бериб турипти.

Эски Белград ҳам гўзаликда қолишмайди. Гавжум кўчалар, тарихий иморатларнинг осмонўпар бинолар билан ўзига хос ансамбли бир умр ёдингизда қолади. Кимда-ким магазиндан бирор нарса олмоқчи бўлса, Князь Михайлов кўчасига марҳамат қилиши мумкин. Асосий магазинлар шу кўчага жойлашган.

Биз бу номни эшитиб унинг тарихи билан қизиқдик. Князь Михайлов рус қўмондони. У ўз лашкари билан югославларни қонга белаган, маданиятига ўт қўйган турк босқинчиларини Югославиядан қувиб чиқарган. Унинг хотирасига Белграднинг марказий кўчаларидан бирига номи қўйилиб, ҳайкал ўрнатилган.

Белград кўчаларида дов-дарахтлар, гуллар кўп. Умуман шаҳар табиат қўйнида жойлашган. Биз Югославиянинг катта-кичик кўчаларидан, Югославия Социалистик Федератив Республикасининг президенти Броз Тито иш кабинети олдидан, КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг Югославия партия ва ҳукумат раҳбари Броз Тито қабул қилган гўзал боғ олдидан ўтар эканмиз, бунга яна бир бор амин бўлдик.

Шаҳар ташқарисида ҳам экскурсия жойлари кўп. Бой маданий ва тарихий, зиёратгоҳ, озодлик учун кураш жойларига, шунингдек, сўлим табиат қўйнига саёҳат қилиш мумкин. Бойчинск-Шума ўрмони (Белграддан 35 километр), Фрушка-Гори (72 километр), спорт маркази, тарихий Смедерево (42 километр), Космай (56 километр), ёввойи паррандаларни овлаш зонаси ва бошқа томоша, сайлгоҳлар шулар жумласидандир.

Бу ерда «Югославияга келиб, Сербияни кўрмасанг, Югославияга келмадим деявер» дейишади. Сербия бўйлаб саёҳатимизда гўзал манзаралар: ўрмонзорлар, тоғлиқлар, кўллар, истироҳат боғлари, тарихий ва зиёратгоҳ жойлар бўйлаб борар эканмиз, бу гапнинг ниҳоятда тўғри эканлигига яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

Сербия курортлар республикаси ҳамдир. Тоғлар қўйнида, ўрмонлар бағрида, даралар ичида, дарёлар бўйида сон-саноқсиз минерал сувлар чиқиб ётади. Ҳаммаси бўлиб 140 дан ортиқ манба бор. Айримлари жаҳонда энг ноёб минерал сувлар рўйҳатидан ўрин олган. Булоқларининг кўплиги жиҳатидан Европада донг чиқарган.

Белградда бир неча кун бўлар эканмиз, Югославиянинг сиёсий, хўжалик, маданий марказининг турмуши, меҳнат ва жамоат ташкилотларининг фаолияти билан танишдик. Ҳамма ерда бизни очиқ чеҳра билан кутиб олишди. Яна такрор айтамизки, Белград тарихий ёдгорликларга, маданий воқеаларга, сўлим табиатга шундай бой эдики, ҳаммасини кўришга, завқланишга тайёр эдик. Бироқ, бу ердаги сафаримиз ниҳоясига етиб қолди. Шунинг учун кема бортидан «Яна учрашгунча, хайр Белград», деб хайр-маъзур қилдик.

Б. ПЎЛАТОВ,

Тошкент — Русе — Белград.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.50 — Гимнастика. 10.15 — Моҳир қўллар. 10.45 — Ота-оналар Сизлар учун. 11.15 — Олимпиада-80. 12.00 — Тонгги почта. 12.30 — Москва Кремлининг архитектураси. 12.55 — Спортлото. 13.10 — Здоровье. 14.00 — Ҳужжатли фильм. 14.30 — Нодир музикали ёзувлар. 15.00 — Дунё воқеалари. 15.20 — Камалак. 15.50 — Ҳайвонот оламида. 16.50 — Эртага — ўқитувчилар куни. 17.05 — Ўқитувчилар кунига бағишланган музикали программа. 17.50 — Ер ҳақида диалоглар. 18.40 — Т. Манн. Будденброклар. Спектакль. 1 ва 2-қисмлар. 21.05 — 1979 йил қўшиқлари. 21.30 — Время. 21.55 — Информацион программа. 23.15 — Олтин нота. 00.05 — Янгиликлар.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

10.00 — Янгиликлар. 10.10 — М. Хошимова ва Х. Ражабов ижро этади. 10.50 — Юмор театри. 11.55 — Кинопублицист экрани. 12.45 — С. Алёшин. «Агар...». Спектакль. 14.45 — Олтовлон олам бўйлаб. Бадиий фильм. 15.55 — Шахмат мактаби. 16.25 — Ёшлик. 18.20 — Мультфильм. 18.35 — Концерт. 19.05 — СССР—ГДР: Дўстлик ва ҳамкорлик. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Оламга саёҳат. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Ўқитувчилар учун концерт. 21.30 — Время. 21.55 — Информацион программа. 23.15 — Фильм-концерт.

ТОЖИКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

17.55 — Душанба кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 6|Х да **Масхарабозлар**, 7|Х да **Оловиддиннинг сеҳрли шамчироғи** (12.00), **Жизель** (билетлар сотилган, 19.00).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 6|Х да **Тирик мурда**, 7|Х да **Келинлар қўзғолони** (12.00), **Кўрмайин босдим тиконни** (19.30).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 6|Х да **Тошкентнинг нозанин маликаси**, 7|Х да **Кулги кечаси**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ТЕАТРИДА — 6|Х да **Капалаклар ўйини**, 7|Х да **Чандиқлар**.

Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги экономикаси илмий-тадқиқот институти коллективи сектор мудири А. Шокировга онаси

Каромат ШОКИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Ўрта Осиё қишлоқ хўжалиги экономикаси илмий-тадқиқот институти коллективи катта илмий ходим Р. Зупархўжаевага онаси

Сора АШИРОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор — 336495; 325302, редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750.

БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет қурилиши — 325553; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик —325733; рассом — 325645; фотомухбир — 325894.

Р. 06540. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Е.—2583.